

INTERNATIONELLA
STUDIER

Talis förskolan 2024

En studie om personalens och rektorernas
yrkesvardag i förskolan

Talis förskolan 2024

En studie om personalens och rektorernas yrkesvardag i förskolan

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

Detta projekt har genomförts med stöd från Erasmus+ -programmet inom Europeiska unionen.

Europeiska unionens ekonomiska stöd för produktionen av denna rapport innebär inte ett godkännande av dess innehåll. Innehållet uttrycker endast Skolverkets ställningstagande.

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri PDF från Skolverkets webbplats:
www.skolverket.se/publikationer

ISSN: 1103-2421

ISRN: SKOLV-R-2025:27-SE

Grafisk produktion: Haus Society

Skolverket, Stockholm 2025

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	6
1. Inledning	8
Om Talis förskolan	9
Bortfall och datakvalitet	11
Hur ska resultatet tolkas?	12
Avgränsningar	12
Rapportens upplägg	12
2. Förskolor och förskolepersonal	13
Förskolor i Talis	15
Förskolepersonalens bakgrund och erfarenhet	17
3. Förskolepersonalens yrkesvardag	19
Förskolepersonalens övergripande tidsanvändning	20
Övergripande arbete med barnen på förskolan	22
Arbetet i den utvalda barngruppen	27
4. Förskolans förutsättningar för en god utbildning	29
Förskolans resurser	30
Barnen som förskolepersonal möter i förskolan	33
5. Förskolepersonalens stöd i arbetet	35
Förskolepersonalens stöd från rektor	36
Kommunikation och samarbete med kollegor och vårdnadshavare	37
Förskolepersonalens kompetensutveckling	38
6. Vad förskolepersonalen tycker om sitt yrke och hur de mår	41
Vad förskolepersonalen tycker om sitt yrke	42
Hur förskolepersonalen mår	44
7. Rektors yrkesvardag	46
Rektors bakgrund	47
Rektors arbete i förskolan	48
Arbetet med vårdnadshavare	48
Vad rektorer tycker om sitt yrke och hur de mår	49
8. Avslutande diskussion	52
Referenser	55

Förord

År 2024 deltog Sverige i OECD:s enkätstudie Talis Starting Strong. Talis står för The Teaching and Learning International Survey. Studien undersöker bakgrund, yrkesvardag och inställning till yrket hos rektorer, förskollärare och annan personal som arbetar i förskolan och i förskoleklassen. Talis Starting Strong 2024 genomfördes i sju länder och ger ett nationellt resultat som är jämförbart med andra länder.

Den här rapporten lyfter resultat från rektorer, förskollärare och annan personal som arbetar i förskolan.

Det material som samlas in i Talis är omfattande och i rapporten kan vi inte redovisa allt utan lyfter centrala resultat, delvis sammanfallande med den internationella rapporteringen av Talis.

Talis 2024 har genomförts av Cecilia Stenman, Christina Sonmark, Ulrika Wennerberg, Marija Toplak, Camilla Tegnér, Caroline Klingenstierna och Joanna Szyfter.

Rapporten har tagits fram av Cecilia Stenman, Agnes Petersson, Kenisha Russell Jonsson och Daniel Gustafsson med stöd av Lena Lyckeståhl och forskare från Linnéuniversitetet, Helena Ackesjö och Per Lindqvist.

Skolverket vill rikta ett stort tack till alla förskolor, skolor och personal som deltagit och bidragit med sin tid och engagemang till studien!

Solna, december 2025

Joakim Malmström
GENERALDIREKTÖR

Cecilia Stenman
UNDERVISNINGSRÅD

Sammanfattning

Talis (*The Teaching and Learning International Survey*) 2024 är en internationell studie som undersöker yrkesvardagen hos personal och rektorer inom olika delar av skolsystemet. Den här nationella rapporten redovisar resultat från förskolans personal och rektorer. Sveriges tidigare deltagande i studien har omfattat personal från grundskolan och gymnasieskolan men det är första gången som Sverige deltar med personal i förskolan.

Talis är en enkätundersökning och det är viktigt att komma ihåg att resultaten speglar förskolepersonals och rektorers subjektiva bedömningar av förskolan och sin yrkesvardag. I Talis är det möjligt att göra jämförelser mellan länder men en viss försiktighet bör iaktas vid tolkning av resultaten eftersom svaren är färgade av kulturella skillnader och landets skolsystem. I denna rapport gör vi i huvudsak jämförelser med Danmark och Finland.

Några av de viktigaste resultaten i Talis förskolan 2024 sammanfattas nedan.

Hälften av personalen i barngrupperna arbetar som förskollärare

Talis riktar sig till personal som arbetar med barnen i förskolan, men inom den gruppen finns olika personalkategorier. Talis visar att av förskolepersonalen i Sverige arbetar drygt hälften som förskollärare, vilket är en något högre andel än i den officiella statistiken som endast inkluderar personal med förskolläraryxamen omräknat till heltidstjänster. Andelen förskollärare i Sverige är på samma nivå som i Danmark men högre jämfört med i Finland.

Fyra av tio av den svenska förskolepersonalen arbetar som barnskötare eller resurspersonal och knappt en av tio som övrig personal i barngrupp (exempelvis specialpedagoger och praktikanter). Förskolepersonalen i Sverige har något längre erfarenhet i yrket jämfört med förskolepersonal i Finland och Danmark. Dessutom finns det en lägre andel mindre erfaren förskolepersonal i Sverige jämfört med grannländerna.

Stora skillnader i utbildningsbakgrund bland olika personalkategorier

I Sverige har i genomsnitt sex av tio av förskolepersonalen en universitets- eller högskoleexamen. Det är på samma nivå som i Finland men på en lägre nivå jämfört med Danmark där motsvarande andel är drygt sju av tio av förskolepersonalen.

Vi ser också i Talis stora skillnader i utbildningsbakgrund bland olika personalkategorier. I Sverige är det ett väntat resultat då det finns olika krav på utbildning i de olika kategorierna. Nio av tio förskollärare i Sverige har en universitets- eller högskoleexamen medan andelen bland övriga personalkategorier är betydligt lägre, drygt en av tio barnskötare och resurspersonal och nära fyra av tio bland den övriga personalen. I båda de senare grupperna är andelen med universitets- eller högskoleexamen lägre jämfört med Finland och Danmark.

Den svenska förskolepersonalen arbetar något längre under en arbetsvecka jämfört med personal i Danmark och Finland

Arbetet i förskolan sker i huvudsak i barngrupper och svensk förskolepersonal arbetar i genomsnitt 36 timmar i veckan vilket är något längre jämfört med förskolepersonalen i Danmark och Finland. I Sverige arbetar heltidsanställda förskollärare i genomsnitt något fler timmar per vecka än heltidsanställda barnskötare eller resurspersonal samt övrig personal.

Olika personalkategorier i Sverige fördelar sin tid på ett likartat sätt under veckan

I Sverige visar Talis en likartad tidfördelning hos personalkategorierna förskollärare och barnskötare eller resurspersonal, vad gäller olika arbetsuppgifter under en vecka, men förskollärare arbetar något fler timmar under veckan. Förskollärare arbetar även fler timmar och har mindre tid utanför barngrupp jämfört med kollegorna i Danmark och Finland. Vi ser utifrån Talis att det i Sverige, Danmark och Finland är vanligt att utföra andra arbetsuppgifter såsom städning, planering och samarbete eller samtal med föräldrar, samtidigt som man arbetar direkt med barnen.

Svensk förskolepersonal svarar att de oftare arbetar med olika undervisningsstrategier kopplade till språk och matematik

Förskolepersonal i Sverige, Danmark och Finland svarar att det i arbetet med barnen är väldigt vanligt att utföra aktiviteter för att uppmuntra samverkan och kommunikation mellan barnen eller att stötta barnen emotionellt.

Vi ser också att svensk förskolepersonal i något högre grad jämfört med dansk och finsk personal svarar att man arbetar minst en gång om dagen med både språk- och matematikstimulerande aktiviteter tillsammans med barnen. Det är exempelvis sju av tio förskolepersonal i Sverige som svarar att de läser för barnen minst en gång om dagen, i Danmark och Finland gäller samma för knappt hälften av personalen.

När personalen svarar utifrån en utvald barngrupp visar Talis även att förskolepersonal i Sverige använder sig i högre grad av olika undervisningsstrategier, såsom att utgå från barnens intressen och anpassa aktiviteter utifrån barnens behov, i högre grad än personalen i Danmark och Finland.

Svensk förskolepersonal möter fler barn med olika bakgrund jämfört med förskolepersonal i Finland och Danmark

Utifrån en utvald barngrupp uppger förskolepersonal i Sverige att de möter fler barn med olika bakgrund, utifrån socioekonomi och migration, jämfört med personal i Danmark och Finland. Den svenska förskolepersonalen uppger att de möter barn i behov av särskilt stöd i samma utsträckning som personal i Danmark och Finland.

I genomsnitt är den utvalda barngruppen mindre i Sverige jämfört med barngrupper i Danmark och Finland men personaltätheten är lägre i Sverige. Enligt Talis går det i genomsnitt fem barn per förskolepersonal på svenska förskolor, vilket också stämmer överens med den officiella statistiken. Det är fler barn per personal jämfört med Danmark och Finland.

Svensk förskolepersonal trivs med yrket men hälften upplever hög stress

Nio av tio av den svenska förskolepersonalen trivs med sitt arbete, vilket ligger på samma nivå som i Danmark och något högre än i Finland. Förskolepersonal i såväl Sverige, Danmark som Finland känner sig också i hög grad uppskattade av barn och

vårdnadshavare. Däremot upplever endast var fjärde förskolepersonal i Sverige att yrket har en hög status i samhället, jämfört med hälften i Danmark och drygt var tredje i Finland.

Även om många förskolepersonal trivs med sitt yrke visar Talis att nära hälften av förskolepersonalen upplever ganska mycket eller mycket stress i sitt arbete. Det är en lägre nivå jämfört med Danmark men en högre nivå jämfört med Finland. Förskollärare och yngre personal upplever mest stress. Att ha för många barn i barngruppen är det som stressar mest.

Frånvaro bland personalen påverkar förskolans arbete

Frånvaro bland personalen är ett av de största hindren för en god verksamhet i förskolan enligt de svenska förskolerektorerna. Svenska rektorer uppger att sjuk personal förekommer i högre grad jämfört med Danmark men på samma nivå i jämförelse med Finland. Förskolepersonalen uppger också i högre grad att det stressar i arbetet att täcka upp för frånvarande kollegor.

Talis visar att frånvarande förskolepersonal är en utmaning men även att många i personalen ser det som troligt att de inom fem år lämnat sitt arbete av olika anledningar. Fyra av tio av den svenska förskolepersonalen uppger att det är troligt att de helt har slutat att arbeta inom förskolesektorn, och tre av tio svarar att det är troligt att de slutat arbeta på grund av psykiska hälsoproblem (stress, depression eller utbrändhet) vilket är en högre andel jämfört med personalen i Danmark och Finland.

Svenska rektorer är nöjda med sitt yrke och upplever lägre stress än sina finska kollegor

Rektorer i svenska förskolan är över lag nöjda och ser positivt på sitt yrke. Det är även fallet i Danmark och Finland. Ändå är det drygt tre av tio svenska rektorer som känner sig ganska mycket eller mycket stressade i arbetet. Det är i nivå med rektorerna i Danmark men en något lägre andel jämfört med rektorerna i Finland. Otillräcklig tillgång till personal är den vanligaste källan till stress i alla tre länderna. Däremot upplever svenska rektorer att den fysiska miljön på förskolan är god och att det främst är personalbrist och förändringar i budget som är hinder för möjligheten att tillhandahålla en god miljö för barns utveckling, välmående och lärande.

KAPITEL 1

Inledning

1. Inledning

I Sverige är nära en halv miljon barn mellan ett och fem år inskrivna i förskolan, vilket motsvarar 87 procent av alla barn.¹ Det finns två övergripande syften med den svenska förskolan: dels att göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med att arbeta, dels att erbjuda en stimulerande och utvecklande utbildning för barnen.²

I den här rapporten fördjupas kunskapen om de nära 110 000 anställda som arbetar med och för barn i den svenska förskolan, deras bakgrund, deras arbete och vad de tycker om sin roll. Det ges även en möjlighet att jämföra den svenska förskolan med liknande utbildning i andra länder.

Sverige deltog under 2024 för första gången i OECD:s³ enkätstudie Talis förskolan (Talis Starting Strong) där personal som arbetar i verksamheter riktade mot yngre barn får svara på frågor om sig själva och sin yrkesvardag. Sverige deltar i flera storskaliga internationella studier inom utbildningsområdet.⁴ De internationella studierna undersöker olika delar av skolväsendet och ger en nationell bild av det svenska utbildningssystemet jämfört med andra länder.

Om Talis förskolan

Talis förskolan är en del av den större studien Talis som organiseras av OECD.⁵

Studiens ramverk och syfte

Bakgrunden till Talis förskolan är beskriven i ett internationellt teoretiskt ramverk framtaget till genomförandet 2018 och utvecklat till Talis förskolan 2024.⁶ Ramverket beskriver hur viktigt det är med bra kvalitet i de tidiga lärande- och omsorgsmiljöer som barn innan skolåldern vistas i. Vidare redogör ramverket för hur studien via enkäterna till personal och rektorer avser att undersöka kvaliteten i förskolan och följa hur den förändras eller inte förändras över tid och mellan länder.

Syftet med Talis förskolan är att:

- via enkäter samla in tillförlitliga uppgifter om lärande- och omsorgsmiljöer,
- skapa robusta indikatorer, det vill säga utarbeta mått som beskriver lärande- och omsorgsmiljöer i deltagarländerna, för jämförelser av utbildningssystemen och
- tillgängliggöra data som forskare och beslutsfattare kan använda för att bättre underbygga politiska beslut inom utbildningsväsendet.

Talis förskolan är en urvalsstudie⁷ som riktar sig till förskollärare, lärare, övrig personal och rektorer i förskolor⁸ och i förskoleklasser. Enkät svar⁹ samlades in i Sverige och andra länder på norra halvklotet under våren 2024 och i länder på södra halvklotet under hösten 2024.

Deltagande länder

Totalt deltog 17 länder eller regioner i studien Talis förskolan, varav tre av våra nordiska grannar, Danmark, Finland och Norge. Flera av länderna eller regionerna deltog även i genomförandet av studien 2018.

Talis förskolan omfattar alla barn i åldrarna 0–6 år men det internationella upplägget av studien delar upp ålderskategorierna i två delstudier, dels verksamheter som arbetar med barn i åldern 0–2 år, dels verksamheter som arbetar med barn i åldern 3–6 år. Länder kan delta i den ena eller båda delar av studien.

1. Skolverket (2025a).

2. Lpfö18 reviderad 2025 (SKOLFS 2025:23).

3. Organisation for Economic Co-operation and Development.

4. Se exempelvis: Skolverket.se (2025a).

5. OECD.org (2025a).

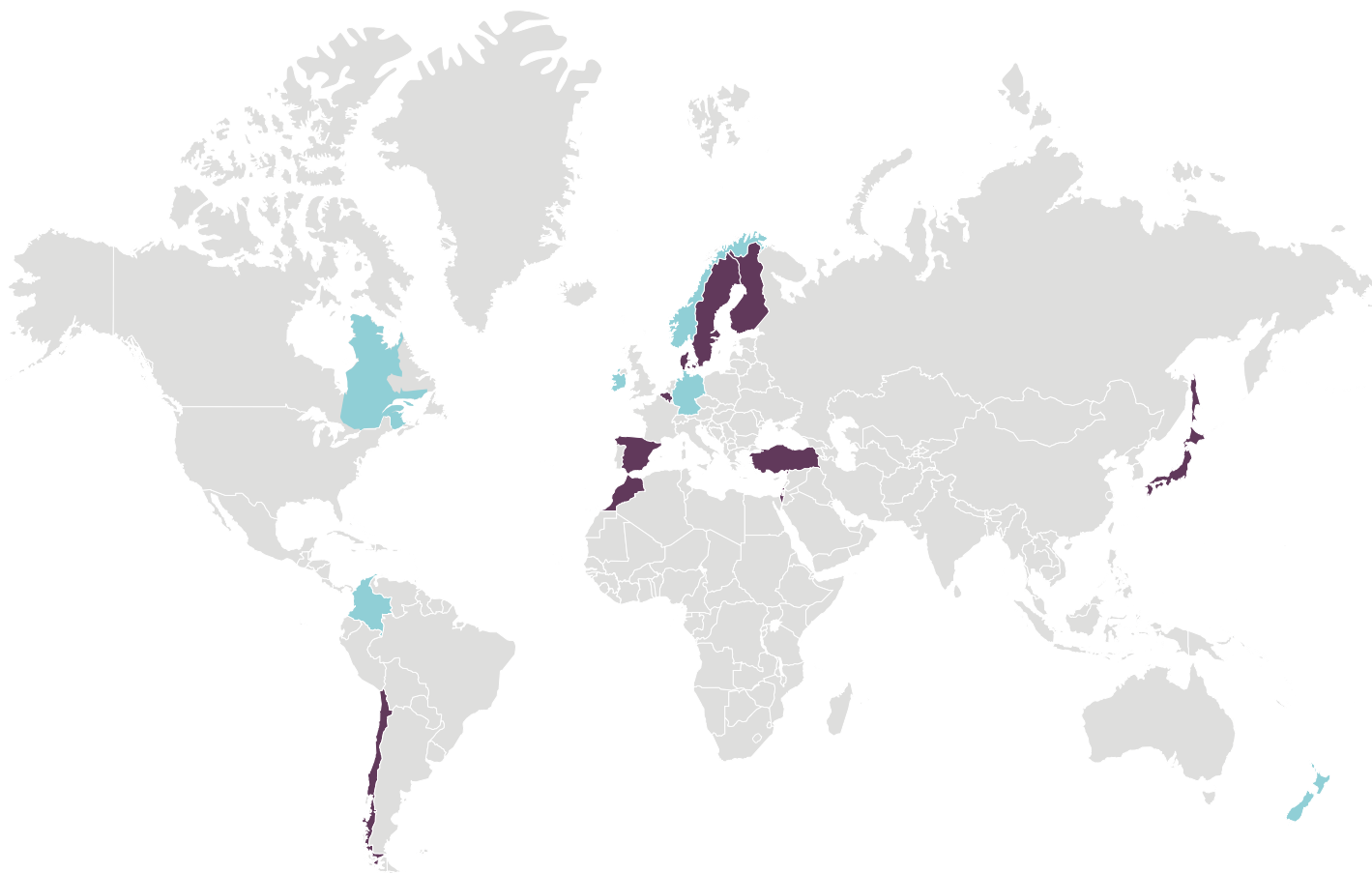
6. OECD (2025b).

7. För mer information om studiedesignen urvalsstudier, se Skolverket.se (2025c).

8. I rapporten skriver vi för enkelhetens skull genomgående förskola och förskolor. Med det menar vi förskolenhet och förskolenheter i enlighet med skollagens definition, vilket även är begreppet som använts till respondenterna i enkäterna.

9. I Sverige svarade personal i förskolan och i förskoleklassen på enkäter med samma frågor fast med, i några fall, olika begrepp som t.ex. ”barn” i enkäten till personal i förskolan och ”elev” i enkäten till personalen i förskoleklassen.

Figur 1.1 Deltagande länder i Talis förskolan 2024, utifrån åldersindelning hos verksamheten och status på deltagandet baserat på studiens kvalitetskriterier.

Verksamheter med barn 3-6 år	Deltagarstatus
Chile	Ganska bra
Colombia	Svag
Danmark	Ganska bra
Finland	Bra
Flandern (Belgien)	Ganska bra
Irland	Otillräcklig
Israel	Bra
Japan	Ganska bra
Marocko	Bra
Norge	Otillräcklig
Nya Zeeland*	Otillräcklig
Spanien	Bra
Sverige	Bra
Turkiet	Bra
Tyskland	Otillräcklig

Verksamheter med barn 0-2 år	Deltagarstatus
Flandern (Belgien)	Otillräcklig
Irland	Otillräcklig
Israel	Bra
New Brunswick (Kanada)	Otillräcklig
Norge	Otillräcklig
Nya Zeeland*	Otillräcklig
Quebec (Kanada)	Otillräcklig
Tyskland	Ganska bra

* Nya Zeeland deltog även med en lägre täckningsgrad i målpopulationen.

- Deltagande länder/regioner som Sverige jämförs med i rapporten
- Deltagande länder och regioner som inte redovisas i rapporten
- Deltog inte

Sverige deltar enbart i den del som undersöker förskolor och förskoleklasser med barn och elever i åldrarna 3–6 år även om de flesta förskolor i Sverige även har yngre barn inskrivna. Respondenterna är uppmanade att tänka på i huvudsak de äldre barnen men får även inkludera yngre i vissa frågor som handlar om att återkoppla antal barn eller personal.¹⁰

Bortfall och datakvalitet

Flera länder i Talis förskolan hade problem med bortfall och därmed att uppnå de kvalitetskriterier som OECD satt upp för svarsfrekvenser.¹¹ Status på ländernas deltagande bedömdes som antingen otillräckligt, svagt, ganska bra eller bra. En svarsfrekvens över 74 procent anses som ganska bra.

I figur 1.1 visas deltagande länder och deras status på deltagandet baserat på studiens kvalitetskriterier.

Utifrån de deltagande ländernas och regionernas status har Talis styrande organ, TALIS Governing Board, beslutat att inget genomsnitt mellan länder kommer att tas fram i den internationella rapporteringen. Inte heller i den svenska rapporteringen redovisas något genomsnitt mellan länder. Jämförelser görs enbart med länder som har deltagarstatus ganska bra eller bra, och i huvudsak jämför vi oss i rapporten med våra grannar Danmark och Finland där verksamheten riktad mot barn 3–6 år delvis liknar varandra i de olika länderna.¹²

Deltagande förskolor, skolor och personal i Sverige

Urvalet i Sverige följer de internationella kriterierna och omfattar verksamheter med barn och elever 3–6 år. Studiens urval gjordes i två steg. Först gjordes ett nationellt representativt urval av 180 förskolor och 38 skolor (med förskoleklasser) med tillhörande rektorer. Därefter valdes slumpmässigt cirka 8 respondenter ur personalen på varje förskola eller skola. Den viktade svarsfrekvensen i Sverige är på 86 procent för personalen och 98 procent för rektorer.

OECD anser att en sammanlagd svarsfrekvens över 74 procent är acceptabel. Gällande svarsfrekvenser för övriga deltagare se den internationella rapporteringen.¹³

För att säkerställa att man på ett likvärdigt sätt jämför olika länder görs alltid exkluderingar utifrån de kriterier som OECD har fastställt och är således desamma för samtliga deltagande länder. Inom skolor exkluderades långtidsledig personal och de som vid undersökningstillfället var korttidsvikarier. Personal som även arbetade som rektorer svarade bara på rektorsenkäten.

Förskoleklassen ingår inte i den svenska rapporten

I den internationella urvalspopulationen ingår verksamheter med barn och elever i åldern 3–6 år. För Sveriges del innebär det att barn både i förskola och förskoleklass är inkluderade i de internationella urvalskriterierna.

Det är en utmaning att sammanföra resultaten i de två olika skolformerna, där bland annat styrning och organisering skiljer sig åt. Därför har vi valt att fokusera den svenska huvudrapporteringen på förskolan, där resultaten bygger på uppgifter från personal och rektorer. För att säkerställa ett tillräckligt underlag för robusta analyser, när vi plockar bort förskoleklassens personal, gjorde vi ett extra urval av förskolor i studiens urvalsfas.

Gällande den personal som deltog från förskoleklassen är urvalet gjort enligt kriterier för att ge nationell representativitet, men då antalet förskoleklasser och personal inte är så stort blir osäkerheten för stor för att med säkerhet kunna ge ett nationellt resultat. Det är viktigt att notera att i den internationella rapporteringen rapporteras det svenska resultatet på data från respondenter från både förskolan och förskoleklassen. Vissa resultat kan därmed skilja sig åt i de två rapporterna.

10. Exempel på information till respondenterna: Räkna in personal som arbetar med förskolebarn i åldern 3–5 år eller yngre på den här förskolan.

11. För mer ingående om betydelsen av svarsfrekvenser i en urvalsstudie, se Skolverket.se (2025c).

12. Eurydice.eu (2025).

13. OECD.org (2025c).

Hur ska resultatet tolkas?

Den här nationella rapporten i Talis förskolan 2024 fokuserar på hur Sveriges personal och rektorer i förskolan uppfattar sin yrkesvardag och sin arbets-situation. Jämförelser görs med andra länder, i huvudsak med Danmark och Finland. Länder som rapporteras med ett jämförande syfte har data som av OECD klassats som ganska bra eller bra.

Det är viktigt att vara medveten om att resultaten bygger på självrapporterade data, det vill säga svarandes egna upplevelser av den lärande- och omsorgsmiljö där de verkar. Information genom självskattning kan skilja sig från data som bygger på till exempel registerdata. Vi måste därför vara försiktiga när vi tolkar skillnader mellan olika populationer i olika kulturella och sociala sammanhang, till exempel mellan deltagare från olika länder. Det bör man ha i åtanke i de fall jämförelser görs, både i den nationella och den internationella rapporteringen. Den internationella studien Talis förskolan är en tvärsnitts- och urvalsundersökning, vilket innebär att alla variabler mäts vid ett enda undersöknings-tillfälle. Samband ska inte tolkas som kausala utan som samvariationer. Det finns en statistisk osäkerhet i de mått som redovisas och vi måste även ta hänsyn till den statistiska osäkerheten när vi uttalar oss om skillnader i resultat mellan länder. Om exempelvis två länders andelar skiljer sig åt efter att hänsyn tagits till den statistiska osäkerheten, säger vi att den skillnaden är statistiskt signifikant. I Talis förskolan används en signifikansnivå på fem procent. Det innebär att om det i populationen inte finns någon skillnad mellan två procentandelar eller medelvärden, är sannolikheten att vi felaktigt påstår att det finns en skillnad fem procent. Alla skillnader som vi lyfter fram i texten i den här rapporten är statistiskt signifikanta på fem-procentsnivån om vi inte anger något annat.

Avgränsningar

I undersökningen ingår data från respondenter i förskolan och i förskoleklassen. Den här rapporten lyfter enbart resultat kopplat till enkätsvar från personal och rektorer i förskolan.

Den internationella studien Talis förskolan är en omfattande undersökning som ger en stor mängd information från personals och rektorers enkätsvar. För att kunna publicera en svensk rapport i samband med den internationella publiceringen görs ett urval av frågor att följa upp i rapporten. För nationella och internationella rapporter samt studiens data och fullständiga enkäter hänvisar vi till OECD:s hemsida.¹⁴

Den här rapporten beskriver skillnader mellan länder och mellan olika personalgrupper. Den förklarar inte vad som ligger bakom olikheter, utan ger en nationellt representativ bild av hur personals och rektorers yrkesvardag ser ut i form av deras uppfattningar om undervisnings- och lärmiljöer.

Rapportens upplägg

I kapitel 2 presenterar vi övergripande uppgifter om förskolor och förskolepersonalen och i kapitel 3 redogör vi för hur förskolepersonalen som arbetar i barngrupp fördelar sin tid och lyfter fram några delar av arbetet på förskolan. I kapitel 4 beskriver vi förskolornas förutsättningar för en utbildning av god kvalitet och i kapitel 5 redogör vi för stöd som förskolepersonalen som arbetar i barngrupp har tillgång till i sitt arbete. I kapitel 6 lyfter vi resultat kring vad de tycker om sitt yrke och hur de mår. I kapitel 7 beskriver vi resultat kopplat till rektor i förskolan och hur de arbetar och upplever sin yrkesvardag. I den avslutande diskussionen lyfter vi de största utmaningarna vi ser utifrån Talis förskolan 2024.

---

14. OECD.org (2025a).

KAPITEL 2

Förskolor och förskolepersonal

2. Förskolor och förskolepersonal

Huvudresultat i det här kapitlet är:

- I genomsnitt går det fem barn per förskolepersonal på svenska förskolor, vilket är fler barn per personal jämfört med Danmark och Finland.
- Av förskolepersonalen i Sverige arbetar 56 procent som förskollärare, 37 procent som barnskötare och resurspersonal samt 7 procent som övrig personal. Andelen förskollärare i Sverige är på samma nivå som i Danmark men högre jämfört med i Finland.
- I Sverige har ungefär sex av tio förskolepersonal en universitets- eller högskoleexamen. Det är på samma nivå som i Finland men på en lägre nivå jämfört med Danmark där motsvarande andel är drygt sju av tio förskolepersonal.
- Talis visar stora skillnader i utbildningsbakgrund bland olika personalkategorier. Bland förskolepersonal som inte är förskollärare är andelen med universitets- eller högskoleexamen i Sverige betydligt lägre än i Finland och Danmark.
- Förskolepersonal i Sverige har något längre erfarenhet i yrket jämfört med förskolepersonal i Finland och Danmark. Dessutom finns det en lägre andel mindre erfaren förskolepersonal i Sverige jämfört med grannländerna.

I det här kapitlet beskriver vi inledningsvis förskolor i de deltagande länderna i Talis utifrån några övergripande variabler om verksamheten. Därefter redovisar vi skillnader i personalsammansättningen i förskolan utifrån faktorer som kön, ålder, utbildning och yrkeserfarenhet mellan Sverige, Finland och Danmark.

När vi skriver förskolepersonal i kapitlet menar vi all personal som arbetar i barngrupp. Resultaten redovisas även i vissa fall specificerat på tre olika personalkategorier: förskollärare, barnskötare eller resurspersonal¹⁵, samt övrig personal i barngrupp¹⁶. Rektors arbete beskriver vi i kapitel 7.

---

15. I den svenska enkäten var svarsalternativet ”Assistent (barnskötare, resurspersonal)”, utifrån den engelska originalenkäten. Personalrollen omfattar personer som medverkar till barnens omsorg och lärande i en barngrupp. I rapporten använder vi begreppet barnskötare och resurspersonal.

16. Övrig personal omfattar förskolerektor i barngrupp, specialpedagoger (inklusive elevassistent för särskilt stöd), personal med särskilda arbetsuppgifter, praktikanter och andra.

Förskolor i Talis

Talis undersöker förutsättningar som förskolepersonal och rektorer i de deltagande länderna möter i sin yrkesvardag. Utbildningssystemen kan emellertid se väldigt olika ut. En rapport från Eurydice, som baseras på data från 37 europeiska länder, visar att det till exempel finns stora skillnader när det gäller barns tillgång till förskola, finansiering och förekomst av nationella läroplaner.¹⁷

Tabell 2.1 ger en övergripande bild av förskolor i de olika länderna utifrån ett urval variabler: huvudman, storlek utifrån antal barn, antal förskolepersonal per förskola samt antal förskolepersonal som börjat och slutat under det senaste året.

I tabell 2.1 ser vi en viss spridning mellan deltagande länder även utifrån de relativt få utvalda variablerna.

Talis visar att sju av tio förskolor i Sverige är kommunala. Danmark och Finland har något större andel kommunala förskolor, cirka åtta av tio. Japan sticker ut som det land som har lägst andel kommunala förskolor, knappt tre av tio. Israel är det land som har störst andel kommunala förskolor, drygt nio av tio.

Vi ser även att förskolornas storlek, utifrån antalet barn, varierar mellan länderna. I Sverige har förskolor i genomsnitt 52 inskrivna barn, vilket är ungefär lika många som i de finska och danska förskolorna. Som framgår i tabellen är det dock något fler barn per förskolepersonal i Sverige jämfört med i Danmark och Finland. I Talis svarar svenska rektorer att det i genomsnitt är ungefär fem barn per förskolepersonal vilket överensstämmer med den officiella statistiken.

I Talis finns det ingen fråga om omsättning av förskolepersonal i barngruppen men det finns frågor kring hur många förskolepersonal som har slutat eller börjat på förskolan det senaste året. I tabell 2.1 framgår att det generella mönstret i alla länder är att något fler personal börjar att arbeta på förskolan än vad som väljer att sluta. Den sista kolumnen i tabellen visar andelen personal som arbetar i barngrupp som var sjukskriven när Talis genomfördes. I Sverige var i genomsnitt elva procent av personalen sjukskriven vilket låg på en högre nivå jämfört med andelen sjukskriven personal i Danmark men på samma nivå som i Finland.

Tabell 2.1 Förskolor utifrån ett urval variabler (genomsnitt). Deltagande länder 2024 med ganska bra eller bra deltagarstatus enligt OECD:s bedömning.

	Andel kommunala huvudmän	Antal inskrivna barn	Antal barn per förskolepersonal	Antal personal som börjat arbeta på den här förskolan senaste året	Antal personal som slutat senaste året	Andel sjukskrivna per personal
Chile	68 %	57,7	4,5	5,6	1,2	12 %
Danmark	81 %	72,2	4,2	3,5	2,1	6 %
Finland	78 %	67,1	4,2	6,1	2,3	9 %
Flandern (Belgien)	53 %	117,4	9,7	2,3	0,5	7 %
Israel	93 %	28,5	4,3	4,1	0,8	5 %
Japan	27 %	91,6	6,2	4,0	2,6	6 %
Marocko	51 %	73,5	17,1	3,6	0,4	4 %
Spanien	76 %	87,4	6,9	3,8	1,0	5 %
Sverige	70 %	58,8	4,8	2,6	1,3	11 %
Turkiet	85 %	73,2	9,4	2,1	0,8	2 %

17. Eurydice.eu (2025).

Förskolepersonalens bakgrund och erfarenhet

I tabell 2.2 ger vi en övergripande bild av sammansättningen av förskolepersonal som arbetar i barngrupp i Sverige, Danmark och Finland utifrån uppgifter om deras bakgrund, såsom kön, ålder, utbildning och erfarenhet.

Mer än hälften av förskolepersonalen arbetar som förskollärare

I svenska förskolor är det framför allt förskollärare samt barnskötare och resurspersonal som arbetar i barngrupperna. Den övergripande fördelningen av förskolepersonal är 56 procent förskollärare¹⁸, 37 procent barnskötare och resurspersonal samt 7 procent övrig personal. Andelen förskollärare i

Sverige är på samma nivå som i Danmark, men högre jämfört med Finland där endast 38 procent av förskolepersonalen är förskollärare.

Stor andel kvinnlig förskolepersonal

Förskolepersonalen i Sverige och Finland består till 95 procent av kvinnor. Det är en något större andel jämfört med Danmark där 86 procent av förskolepersonalen är kvinnor. Som vi ser i tabell 2.2 är andelen kvinnor i Sverige ungefär lika stor i alla personalkategorier.

Det framgår även att genomsnittsåldern i Sverige är 43 år bland förskollärare, 44 år bland barnskötare och resurspersonal, samt 45 år för övrig personal. Genomsnittsåldern är ungefär densamma bland förskolepersonalen i Danmark och Finland.

Tabell 2.2 Förskolepersonal utifrån olika utifrån olika bakgrundsvariabler. Uppdelat på förskollärare, barnskötare och övrig personal. Sverige, Danmark och Finland 2024.

	Sverige			Danmark			Finland		
	Förskollärare	Barnskötare	Övrig personal	Förskollärare	Barnskötare	Övrig personal	Förskollärare	Barnskötare	Övrig personal
Andel personal utifrån personalkategori	56 %	37 %	7 %	61 %	33 %	6 %	38 % ^a	56 % ^a	5 %
Andel kvinnor	96 %	95 %	95 %	90 %	78 % ^a	89 %	97 %	94 %	92 %
Genomsnittlig ålder	43	44	45	41	44	42	44	44	45
Andel med utbildning mot barn	99 %	89 %	92 %	100 % ^a	84 %	92 %	99 %	93 %	92 %
Genomsnittligt antal år i yrket	17	14	13	14 ^a	9 ^a	12	16	12 ^a	13
Andel mindre erfaren förskolepersonal (till och med 5 år)	17 %	25 %	28 %	27 % ^a	50 % ^a	47 %	25 % ^a	39 % ^a	35 %
Andel som deltagit i kompetensutveckling senaste året	92 %	86 %	75 %	83 % ^a	77 % ^a	83 %	93 % ^a	76 %	86 %
Andel som talar samma språk som de flerspråkiga barnen på förskolan	19 %	29 %	46 %	24 %	29 %	32 %	33 % ^a	28 %	37 %

a) Signifikant skilt från Sverige.

18. Andelen rymmer även de som arbetar som förskollärare men utan examen. I den officiella statistiken har knappt 40,5 procent en förskolläraryxamen av alla anställda som arbetar med barn i förskolan, räknat i heltidstjänster.

Stora skillnader i utbildningsbakgrund

Förskolepersonal som arbetar i barngrupp får i enkäten ange sin högsta formella utbildning. Bland förskolepersonal i Sverige och Finland har ungefär sex av tio en universitets- eller högskoleexamen. Det är lägre än Danmark där motsvarande andel är drygt sju av tio. Figur 2.1 visar andel förskolepersonal med högskole- eller universitetsexamen uppdelat på de tre olika personalkategorierna.

Med universitets- eller högskoleexamen avses de som läst två år eller mer på universitet eller högskola.

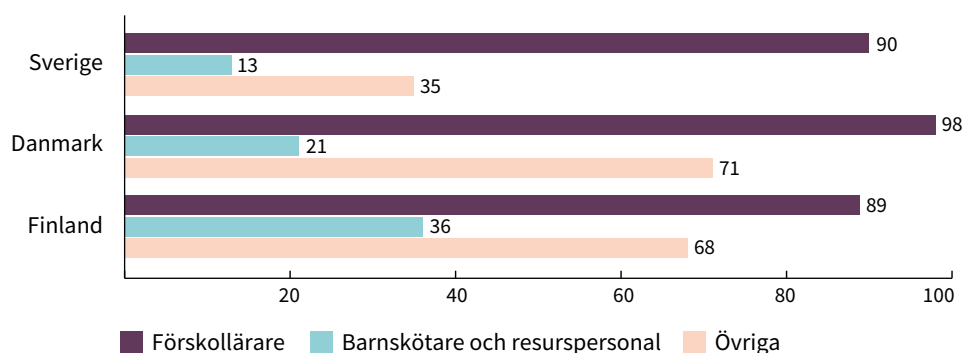
Figur 2.1 visar att det finns stora skillnader i utbildningsnivå mellan de olika personalkategorierna. I Sverige kan skillnaden förklaras av att förskollärare, med vissa undantag, har krav på legitimation för att bli anställda utan tidsbegränsning. För att få legitimation krävs en behörighetsgivande förskollärarexamen.¹⁹ För att bli till exempel barnskötare krävs i stället som regel utbildning på gymnasienivå eller motsvarande.

Av figur 2.1 framgår att 90 procent av svenska förskollärare uppger att de har en universitets- eller högskoleexamen. Det är i nivå med förskollärare i Finland men lägre andel jämfört med Danmark där motsvarande andel är 98 procent.

Bland barnskötare och resurspersonal är andelen med universitets- eller högskoleexamen 13 procent och bland den övriga personalen 35 procent. Det är betydligt lägre andel jämfört med motsvarande personalkategorier i Finland och Danmark.

I enkäten får förskolepersonalen även svara på om de har en utbildning med inriktning mot barn. Som visas i tabell 2.2 uppger 89 procent av barnskötarna och resurspersonalen i Sverige att de har det och 92 procent av den övriga personalen. Det finns inga signifikanta skillnader här jämfört med Danmark och Finland. Bland förskollärare i Sverige har 99 procent en utbildning med inriktning mot barn.

Figur 2.1 Andel förskolepersonal (procent) med universitets- eller högskoleexamen uppdelat på förskollärare, barnskötare och resurspersonal, samt övrig personal. Sverige, Danmark och Finland 2024.

19. Skolverket.se (2025b).

Förskolepersonal i Sverige har längre erfarenhet av yrket jämfört med i Danmark och Finland

Förskolepersonal får också uppge hur många års erfarenhet de har inom yrket. I Sverige har förskolepersonal i genomsnitt 15 års erfarenhet medan kollegorna i Danmark och Finland har 13 respektive 14 år. Som visas i tabell 2.2 finns vissa skillnader i erfarenhet mellan personalkategorierna. Förskollärare i Sverige har i genomsnitt något längre erfarenhet i yrket jämfört med barnskötare och resurspersonal samt övrig personal, 17 respektive 14 och 13 år.

I Talis kategoriseras förskolepersonal som har 5 års erfarenhet eller kortare som mindre erfarna. I Sverige är ungefär var femte förskolepersonal mindre erfaren. Det är lägre andel jämfört med både Danmark och Finland där ungefär var tredje kategoriseras som mindre erfaren.

I tabell 2.2 ser vi även skillnader i andelen mindre erfarna beroende på personalkategori. Andelen mindre erfarna förskollärare i Sverige är 17 procent, vilket är lägre än både Finland och Danmark där motsvarande andelar är 27 respektive 25 procent. Sverige har också en lägre andel mindre erfarna barnskötare och resurspersonal, 25 procent, jämfört med Danmark och Finland, 50 respektive 39 procent.

Var fjärde förskolepersonal talar samma språk som de flerspråkiga barnen

I enkäten svarar var fjärde förskolepersonal att de talar samma språk som något av de barn som är flerspråkiga eller som har annat modersmål än svenska. I Sverige uppger 19 procent av förskollärarna att de gör det, 29 procent av barnskötarna och resurspersonalen samt 46 procent av den övriga personalen. Det är en signifikant lägre andel förskollärare i Sverige som talar samma språk som de flerspråkiga barnen jämfört med Finland där 33 procent uppger att de gör det. I Danmark svarar 24 procent av förskollärarna att de talar samma språk som de flerspråkiga barnen. Att en tredjedel av förskollärarna i Finland svarar att de talar samma språk som de tvåspråkiga barnen kan möjligen påverkas av det svenska språkets ställning i landet.

De flesta jobbar heltid

I Talis-enkäten har förskolepersonal fått uppge om de arbetade heltid eller deltid. Definitionen av heltidsarbete i Talis är att arbeta mer än 90 procent av en heltidstjänst. I Sverige arbetar 75 procent av förskolepersonalen heltid. Det är en något större andel jämfört med Danmark där 67 procent arbetar heltid och en mindre andel än i Finland där 89 procent arbetar heltid.

KAPITEL 3

Förskolepersonalens yrkesvardag

3. Förskolepersonalens yrkesvardag

Huvudresultat i det här kapitlet är:

- Mellan personalkategorin förskollärare och personalkategorin barnskötare och resurspersonal ser vi en likartad tidfördelning mellan olika arbetsuppgifter under en kalendervecka bland svensk förskolepersonal.
- I Sverige svarar närmare åtta av tio förskolepersonal att det är vanligt att utföra arbetsuppgifter som tvättning, städning, inköp eller måltidsförberedelser samtidigt som man arbetar direkt med barnen, vilket är en högre andel jämfört med Danmark och Finland.
- Svensk förskolepersonal svarar att de oftare utför språk- och matematikstimulerande aktiviteter i sitt arbete och i den utvalda barngruppen jämfört med personal i Danmark och Finland.
- Förskolepersonal i Sverige använder sig i högre grad av olika undervisningsstrategier, såsom att utgå från barnens intressen och anpassa aktiviteter utifrån barnens behov, i den utvalda barngruppen.

I det här kapitlet beskriver vi närmare yrkesvardagen för förskolepersonal i barngrupp, deras tidsanvändning och några olika aspekter av arbetet på förskolan, både övergripande under veckan och i en utvald barngrupp.

När vi skriver förskolepersonal i kapitlet menar vi all personal som arbetar i barngrupp. Resultaten redovisas även i vissa fall specificerat på tre olika personalkategorier: förskollärare, barnskötare eller resurspersonal, samt övrig personal i barngrupp.

Att utveckla barns förmåga att kommunicera och samarbeta samt glädje att utforska är viktigt för förskolepersonalen

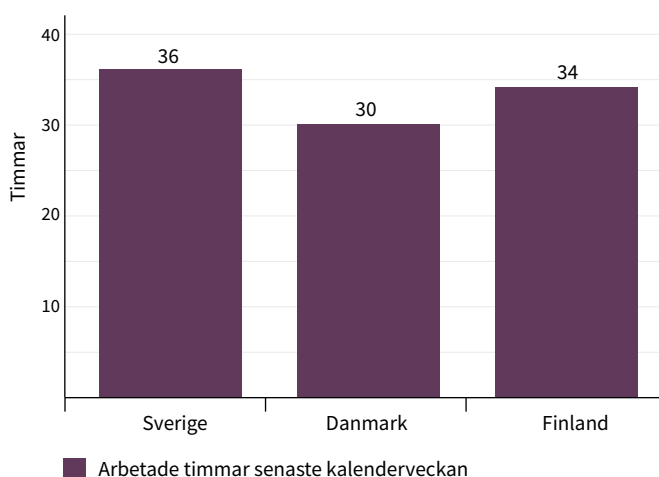
Enligt den svenska läroplanen för förskolan syftar utbildningen i förskolan till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden, idag och för framtiden. Förskolan ska också främja en livslång lust att lära.

Talis frågar förskolepersonalen i alla länder vilka färdigheter eller egenskaper som det är mycket viktigt att utveckla hos barnen som de arbetar med. Nära nio av tio svensk förskolepersonal svarar att utveckling av barns förmåga att kommunicera och samarbeta samt utveckling av barns glädje att utforska och lära är det allra viktigaste att arbeta med.

Förskolepersonalens övergripande tidsanvändning

I Talis får förskolepersonalen frågor gällande hur de använder sin tid. Förskolepersonalen får uppge hur många timmar de totalt arbetat den senaste kalenderveckan, men även svara på frågor kring hur de fördelat sin tid på olika arbetsuppgifter. I figur 3.1 ser vi förskolepersonalens totala arbetstid under en kalendervecka.

Figur 3.1 Heltidsanställd förskolepersonalens arbetstid (antal timmar) under den senaste kalenderveckan. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Anm.: Definitionen av heltidsarbete i Talis är att arbeta mer än 90 procent av en heltidstjänst.

Den svenska förskolepersonalen arbetar något längre under en arbetsvecka

Vi ser i figur 3.1 att heltidsanställd svensk förskolepersonal uppger att de arbetar i genomsnitt 36 timmar i veckan vilket är något längre jämfört med förskolepersonal i Danmark och Finland. Arbetet i alla tre länder sker huvudsakligen i barngrupper, endast en knapp timme om dagen utförs arbetet utanför barngruppen. I genomsnitt läggs fyra timmar i veckan på arbete utanför barngrupp i Sverige och Danmark jämfört med fem timmar i Finland.

I Sverige arbetar förskollärare i genomsnitt något fler timmar per vecka än barnskötare och resurspersonal samt övrig personal.

I figur 3.2 ser vi hur svenska förskollärare och barnskötare eller resurspersonal uppger att de fördelar sin tid på olika arbetsuppgifter.²⁰

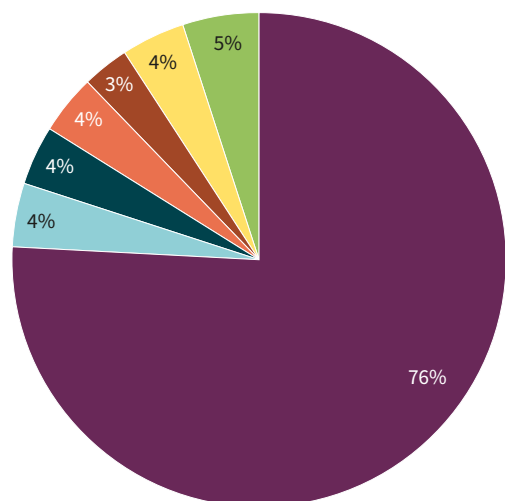
Likartad tidfördelning mellan förskollärare och barnskötare eller resurspersonal under en kalendervecka

Figur 3.2 visar att förskollärare och barnskötare eller resurspersonal i Sverige till stor del fördelar sin tid på ett likartat sätt över veckan. Utöver arbete i barngruppen så lägger de tid på en rad olika arbetsuppgifter såsom planering av lek och undervisning, dokumentation av barnens utveckling, samtal med vårdnadshavare och allmän städning och måltidsförberedelser.

Utifrån Talis ser vi ingen signifikant skillnad i Sverige mellan förskollärare och barnskötare eller resurspersonal utifrån hur mycket tid de lägger på direkt arbete med barn. Däremot ser vi att barnskötare och resurspersonal lägger något mer tid än förskollärare på samarbete eller samtal med vårdnadshavare, städning, tvättning och liknande uppgifter samt allmän administration och möten. Talis visar vidare att danska och finska förskollärare lägger mindre tid på direkt arbete med barnen jämfört med svenska förskollärare. Det finns ingen skillnad mellan länderna vad gäller tid i barngrupp för barnskötare eller resurspersonal.

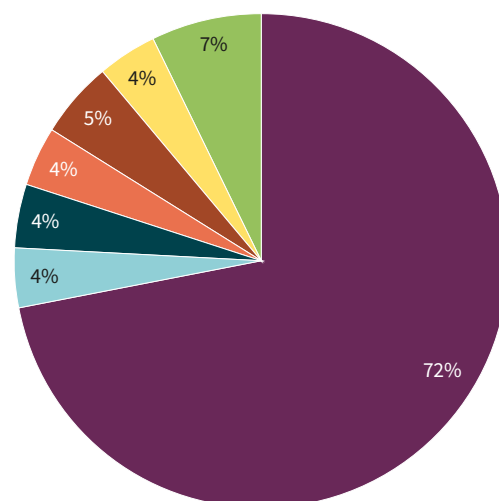
Figur 3.2 Fördelning av heltidsanställd personals arbetstid (procent) mellan olika arbetsuppgifter. Utifrån personalkategorierna förskollärare samt barnskötare och resurspersonal. Sverige 2024.

Förskollärare

- Tid ägnad åt direkt arbete med barn på den här förskolan
- Planering eller förberedelse av lek och/eller lärande på egen hand
- Planering eller förberedelse av lek och/eller lärande tillsammans med annan förskolepersonal
- Dokumentation av barns omsorg, utveckling och lärande

Barnskötare och resurspersonal

- Samarbete eller samtal med föräldrar eller vårdnadshavare på den här förskolan
- Deltagande i förskolans styrning, personalmöten eller allmän administration
- Tvättning, undanplockning, städning, inköp eller måltidsförberedelser

Anm.: Definitionen av heltidsarbete i Talis är att arbeta mer än 90 procent av en heltidstjänst.

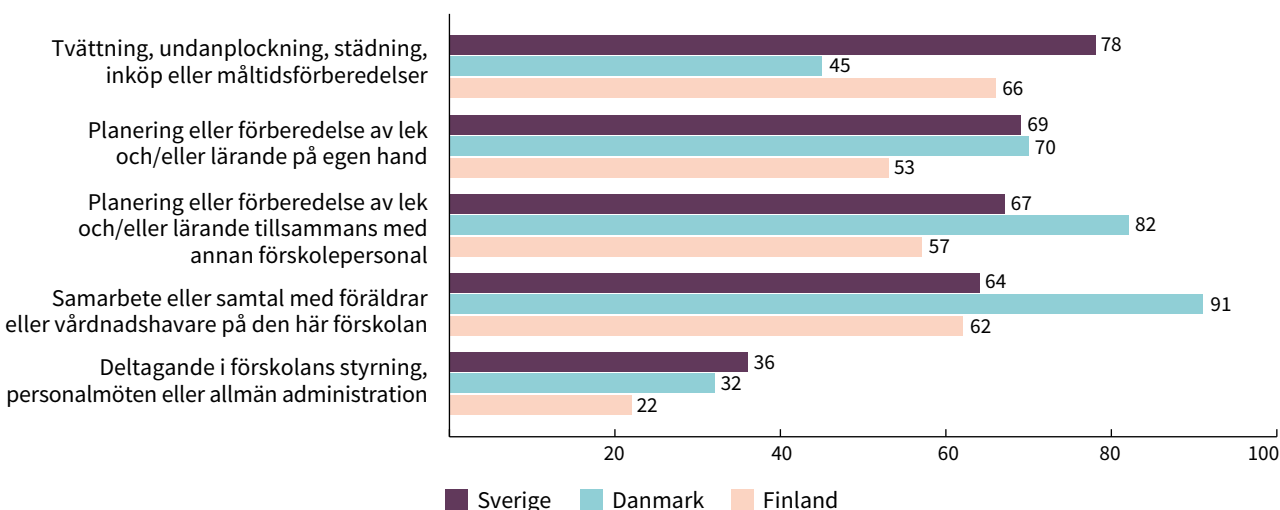
20. Vi redovisar inte här fördelningen av arbetsuppgifterna hos övrig personal då gruppen endast omfattar 7 procent av förskolepersonalen och har en något spretig profil. Övrig personal innefattar förskolerektor som arbetar i barngrupp, specialpedagoger (inklusive elevassistenter för särskilt stöd), personal med särskilda arbetsuppgifter, praktikanter och andra.

Tidfördelningen på olika arbetsuppgifter under en kalendervecka baseras på summan av alla timmar som personalen har uppgett och den summerar till fler timmar än totalen som visas i figur 3.1. Det kan bero på att vissa arbetsuppgifter registreras dubbelt. Med det menas att arbetsuppgifterna utförs samtidigt som förskolepersonalen arbetar direkt med barn i en barngrupp.²¹ Figur 3.3 visar några arbetsuppgifter utifrån andelen förskolepersonal som svarat att de utfört dessa uppgifter samtidigt som de arbetat direkt med barnen i en barngrupp.

Vanligt att andra uppgifter utförs samtidigt som arbetet med barnen

Enligt förskolepersonalen i alla de tre länderna är det vanligt att arbetsuppgifter som städning, planering och samarbete eller samtal med föräldrar utförs samtidigt som man arbetar direkt med barnen. I Sverige svarar närmare 8 av 10 förskolepersonal att det är framför allt tvättning, undanplockning, städning, inköp eller måltidsförberedelser som utförs samtidigt som arbetet med barnen och det är en högre andel jämfört med Danmark och Finland. Deltagande i förskolans styrning, möten eller administrativt arbete är det som minst ofta utförs samtidigt som arbetet med barnen. Nästan fyra av tio av den svenska förskolepersonalen uppger det, vilket är något högre jämfört med hur den danska och den finska förskolepersonalen svarar.

Figur 3.3 Andel heltidsanställd förskolepersonal (procent) som svarat att de utfört några arbetsuppgifter samtidigt med arbetet direkt med barn i en barngrupp. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Anm.: Definitionen av heltidsarbete i Talis är att arbeta mer än 90 procent av en heltidstjänst.

21. Med "arbeta direkt med barnen" avses när respondenten, ensam eller tillsammans med kollegor, ansvarar för barn i samma rum.

Övergripande arbete med barnen på förskolan

Talis ställer frågor till förskolepersonal som arbetar i barngrupp om hur ofta man ägnar sig åt några olika aktiviteter under en kalendervecka. Det handlar till exempel om hur ofta man planerar eller organiserar arbetet med barnen, hur ofta man arbetar med att uppmuntra samverkan och kommunikation mellan barnen och arbetet med emotionellt stöd till barnen. Men även frågor kring hur ofta man arbetar med att stimulera barns nyfikenhet och intresse för språk och matematik.

Resultatet redovisas i kapitlet utifrån all förskolepersonal och är inte uppdelat utifrån personalkategorier. En uppdelning utifrån personalkategorier visar inga stora skillnader i Sverige, mellan förskollärare och barnskötare/resurspersonal, i hur ofta man ägnar sig åt olika aktiviteter.

Vi börjar med att redovisa hur förskolepersonalen svarar kopplat till aktiviteter med fokus på samverkan, kommunikation och emotionellt stöd i figurerna 3.4 och 3.5.

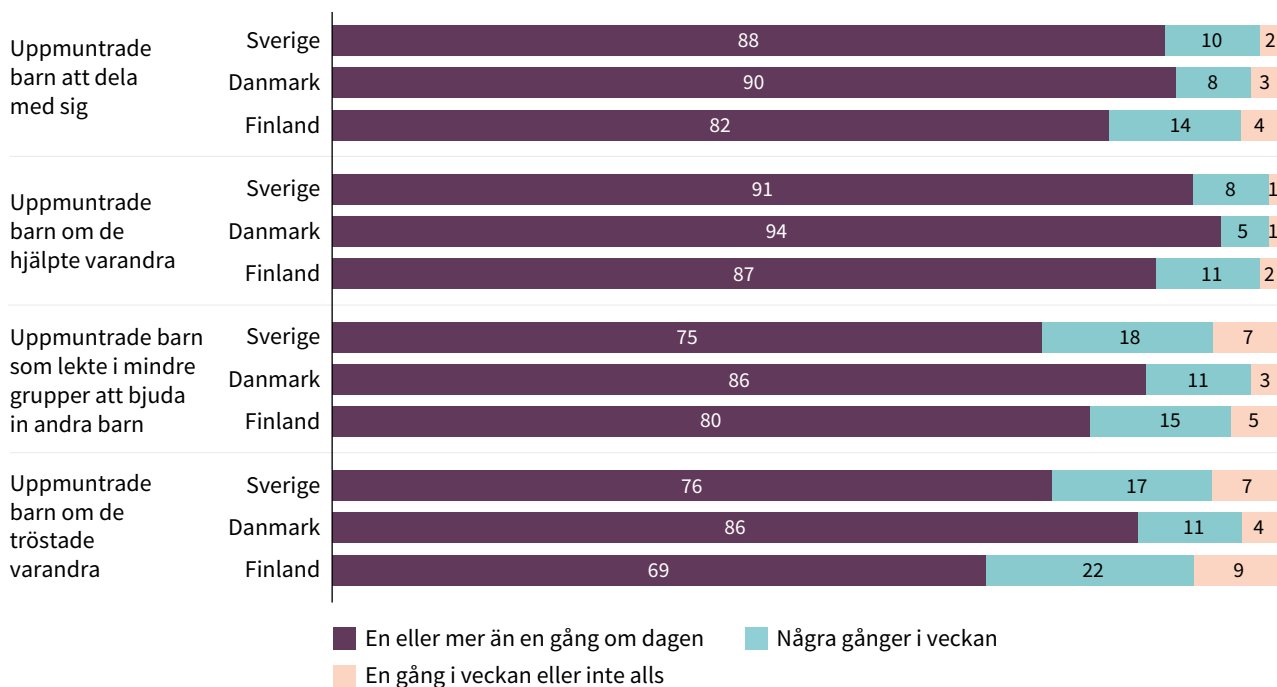
Vanligt att arbeta med samverkan, kommunikation och emotionellt stöd med barnen

Vi ser i figurerna 3.4 och 3.5 att majoriteten av förskolepersonalen i Sverige, Danmark och Finland svarar att de minst en gång om dagen utför

aktiviteter med barnen som kopplar till att uppmuntra samverkan och kommunikation mellan barnen eller att stötta barnen emotionellt. I Sverige är det mellan 75 procent och 91 procent av förskolepersonalen som svarar att de minst en gång om dagen ägnat sig åt sådana aktiviteter med barnen.

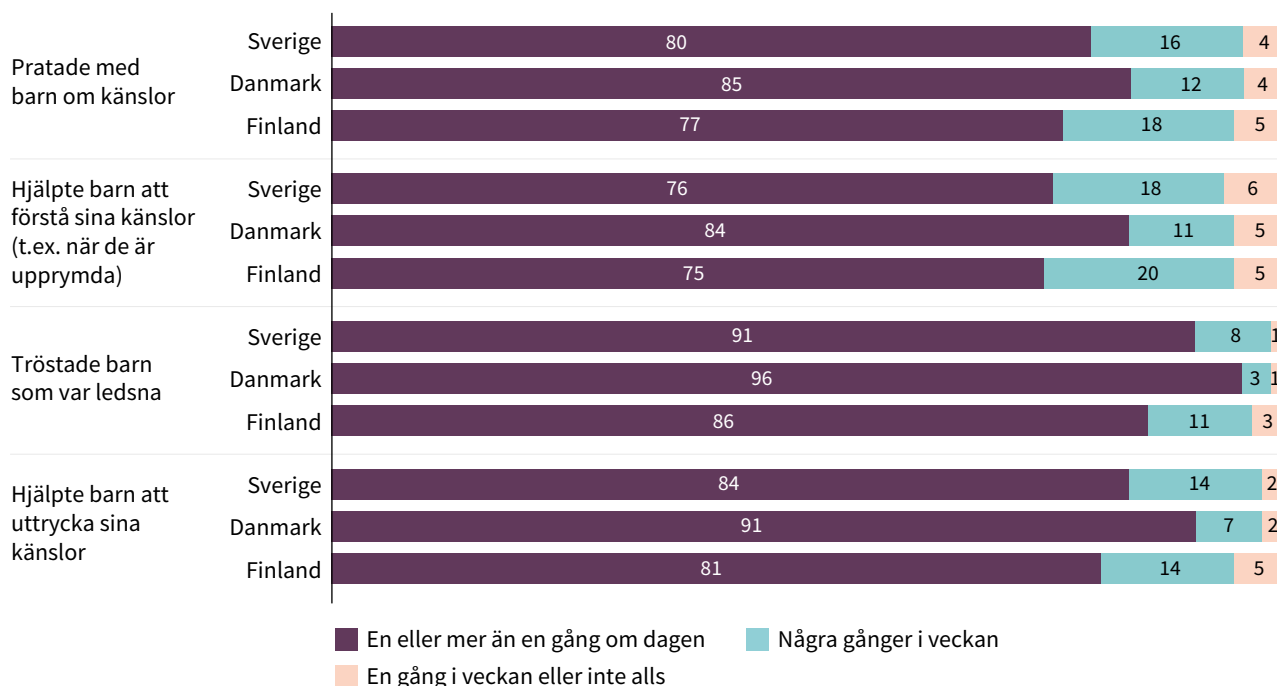
Aktiviteter kring samverkan och kommunikation

Figur 3.4 Andel förskolepersonal (procent) utifrån hur ofta de uppger att de arbetar med aktiviteter med fokus på samverkan och kommunikation med barnen. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Aktiviteter kring emotionellt stöd

Figur 3.5 Andel förskolepersonal (procent) utifrån hur ofta de uppger att de arbetar med aktiviteter med fokus på emotionellt stöd till barnen. Sverige, Danmark och Finland 2024.

I en jämförelse mellan länderna ser vi att dansk förskolepersonal i något högre grad än svensk förskolepersonal svarar att de arbetar med aktiviteter med fokus på samverkan, kommunikation och emotionellt stöd, och finsk förskolepersonal svarar att de gör det i något lägre grad.

Vi fortsätter med att redovisa hur förskolepersonalen svarar kopplat till aktiviteter med fokus på planering och organisering i figur 3.6.

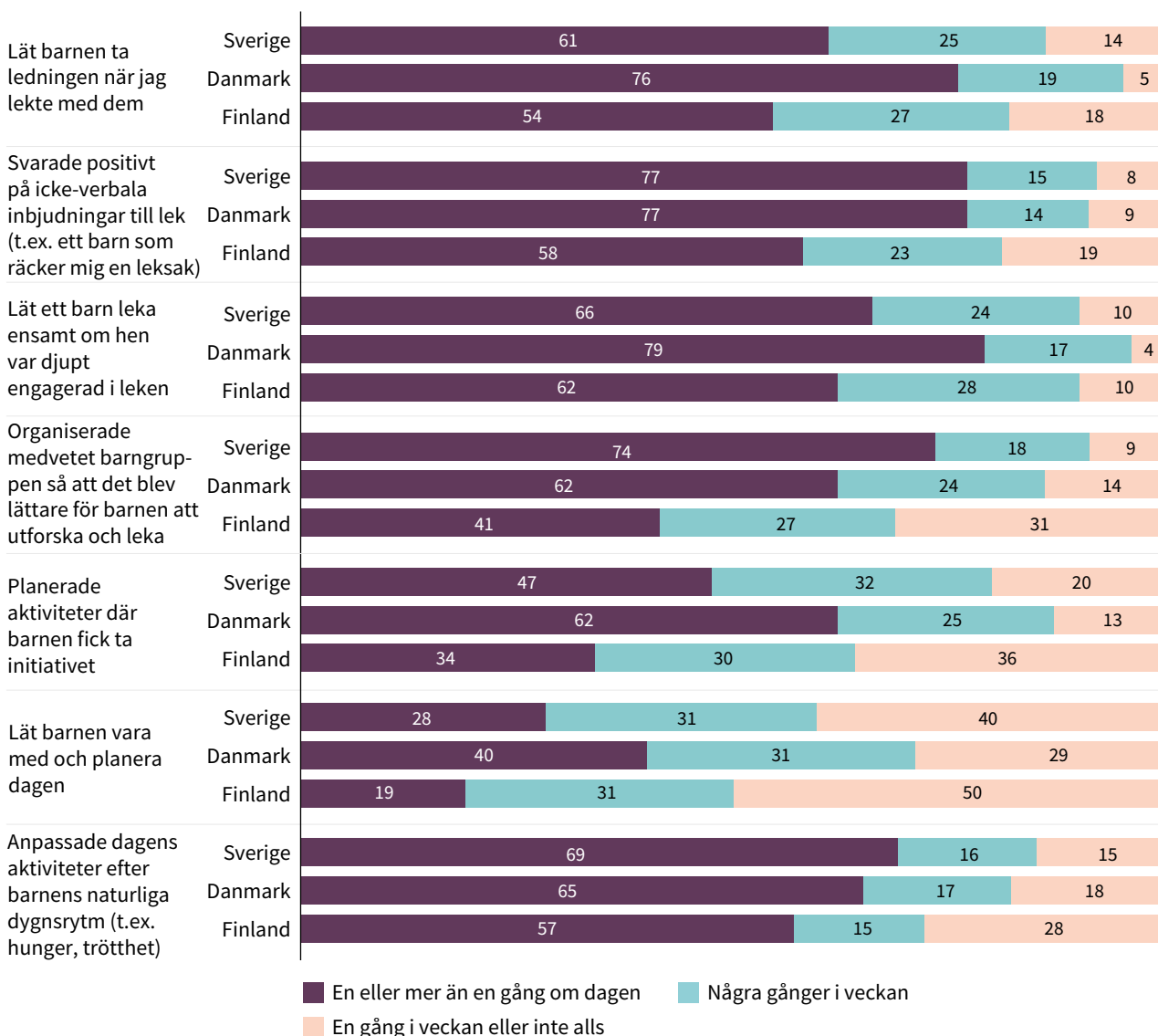
Mindre vanligt att låta barnen vara med och planera dagen

I figur 3.6 ser vi att förskolepersonal i Sverige, Danmark och Finland huvudsakligen svarar att de minst en gång om dagen anpassar och organiserar lek, aktiviteter och undervisning utifrån barnens initiativ och behov. I Sverige är det mellan 61 procent och 77 procent av förskolepersonalen som svarar att de minst en gång om dagen ägnat sig åt sådana aktiviteter med barnen.

Men vi ser också att det är mindre vanligt att förskolepersonalen svarar att de ofta involverar barnen i planering av dagen eller att låta barnen styra aktiviteter.

Aktiviteter kring planering och organisering

Figur 3.6 Andel förskolepersonal (procent) utifrån hur ofta de uppger att de arbetar med aktiviteter med fokus på planering och organisering med barnen. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Även här ser vi i en jämförelse mellan länderna att dansk förskolepersonal i något högre grad (på fyra av sju aktiviteter) svarar att de arbetar med aktiviteter med fokus på planering och organisering, och finsk förskolepersonal svarar det i något lägre grad.

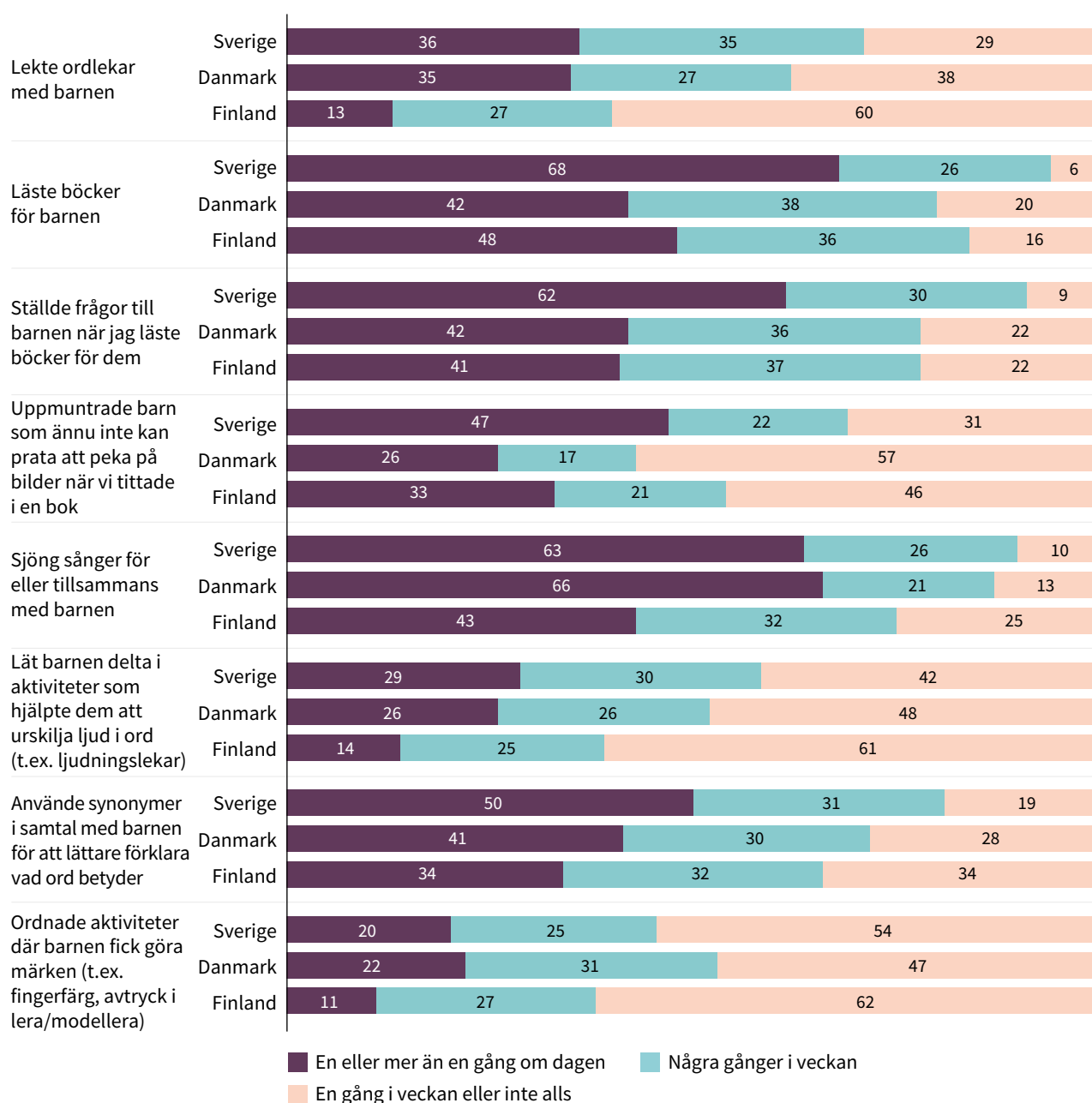
Vi redovisar till sist hur förskolepersonalen svarar kopplat till hur ofta de arbetar med språk- och matematikstimulerande aktiviteter i figurerna 3.7 och 3.8.

Språk- och matematikstimulerande aktiviteter utförs oftare i svensk förskola enligt förskolepersonalen

I en jämförelse mellan länderna i figurerna 3.7 och 3.8 ser vi att svensk förskolepersonal svarar i något högre grad att man arbetar minst en gång om dagen med både språk- och matematikstimulerande aktiviteter.

Språkstimulerande aktiviteter

Figur 3.7 Andel förskolepersonal (procent) utifrån hur ofta de uppger att de arbetar med språkstimulerande aktiviteter med barnen. Sverige, Danmark och Finland 2024.

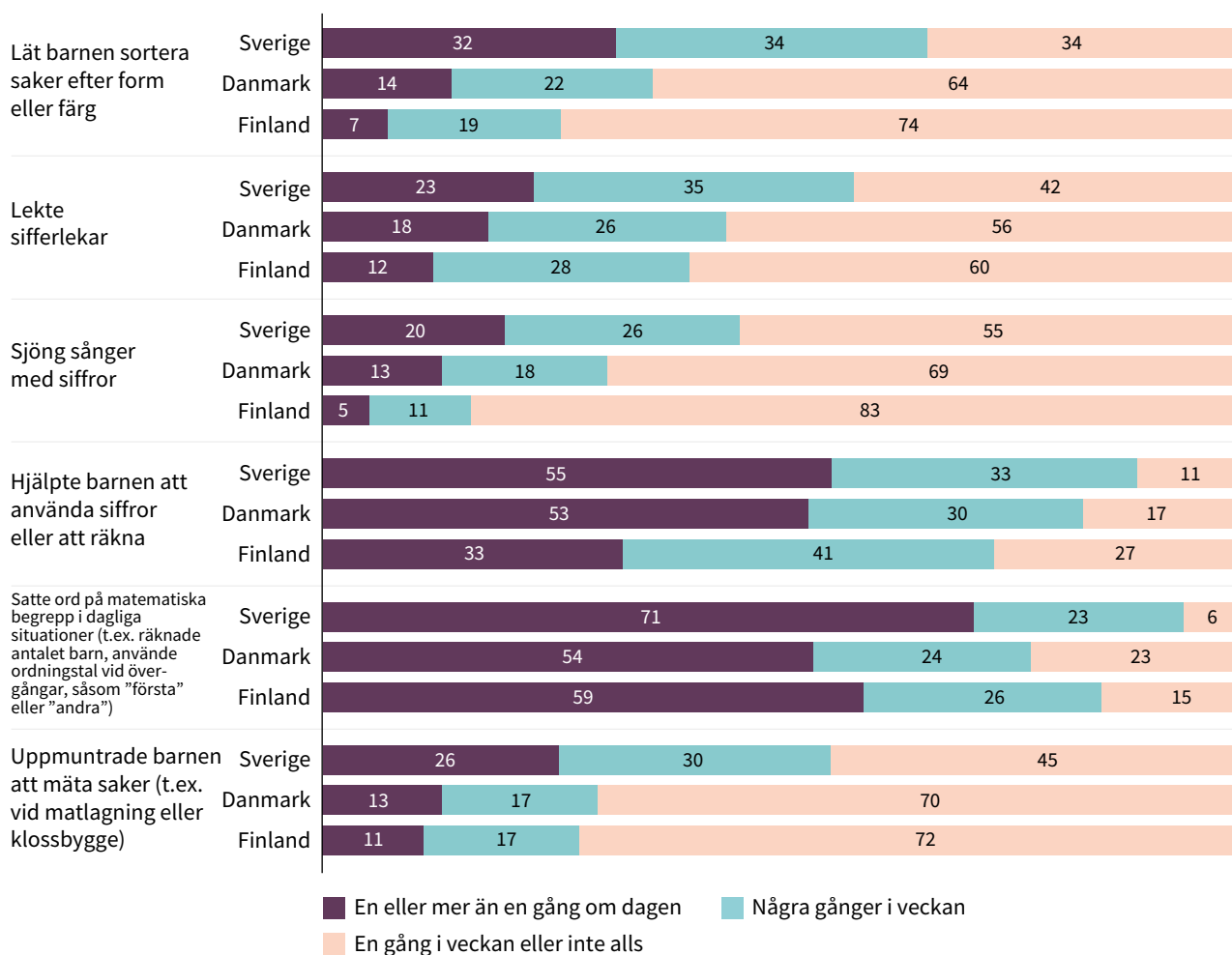

Samtidigt ser vi att förskolepersonalen i alla tre länderna svarar att olika språk- och matematikstimulerande aktiviteter sker något mindre ofta jämfört med övriga aktiviteter som redovisas i den här rapporten. Förskolepersonalen uppger också att vissa aktiviteter är mer vanliga att utföra ofta än andra, till exempel att läsa böcker och sjunga sånger

med barnen, eller att sätta ord på matematiska begrepp och hjälpa barnen att använda siffror eller att räkna. I Sverige är det mellan 55 procent och 71 procent av förskolepersonalen som svarar att de minst en gång om dagen ägnat sig åt sådana aktiviteter med barnen.

Matematikstimulerande aktiviteter

Figur 3.8 Andel förskolepersonal (procent) utifrån hur ofta de uppger att de arbetar med matematikstimulerande aktiviteter med barnen. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Arbetet i den utvalda barngruppen

Utöver att förskolepersonalen i Talis svarar på övergripande frågor kring sitt arbetssätt får de även svara på hur de specifikt arbetat i en slumpmässigt utvald barngrupp.²² Mer om den utvalda barngruppen redovisas i kapitel 4.

Kopplat till arbetet i den utvalda barngruppen lyfter vi hur förskolepersonalen svarar kring användandet av några olika undervisningsstrategier. I figur 3.9 ser vi hur ofta förskolepersonal i Sverige, Danmark och Finland uppger att de ägnar sig åt att anpassa och arbeta kring de aktiviteter som utförs i barngruppen.

Förskolepersonal i Sverige använder sig i högre grad av olika undervisningsstrategier i barngruppen

I figur 3.9 ser vi att svensk förskolepersonal svarar i högre grad att de använder sig av olika undervisningsstrategier i barngruppen jämfört med förskolepersonal i Finland. Jämfört med förskolepersonal i Danmark så svarar förskolepersonal i Sverige i högre grad förutom när det gäller att välja olika aktiviteter utifrån barnens utvecklingsnivå och att anpassa aktiviteterna utifrån barnens kulturella bakgrund. Där svarar förskolepersonalen i de två länderna på samma nivå.

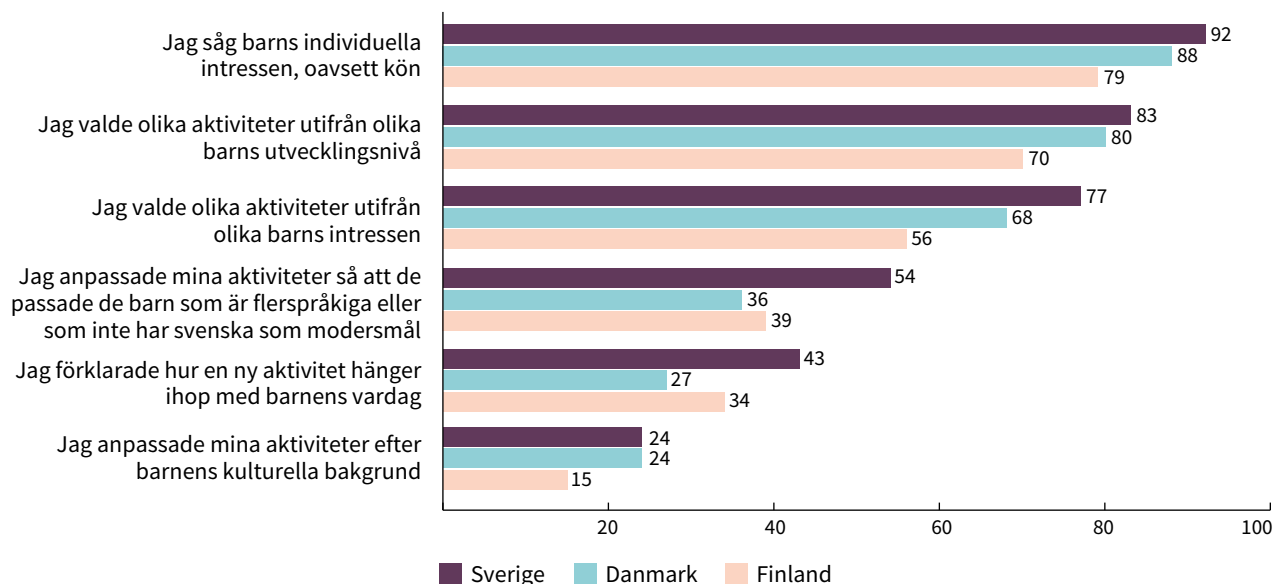
Drygt nio av tio personal i svenska förskolor uppger att de ser barns individuella intressen, oavsett kön, ofta eller alltid under en dag. Det är en högre andel jämfört med kollegorna i Finland och Danmark, där 79 respektive 88 procent uppger att de gör det. Näst vanligast är att förskolepersonal väljer ut aktiviteter utifrån barns utvecklingsnivå, något som drygt åtta av tio personal i Sverige uppger att de gör ofta eller alltid.

När vi analyserar den svenska förskolepersonalen uppdelat utifrån personalkategorierna förskollärare och barnskötare eller resurspersonal ser vi inga stora skillnader i hur de svarar om användandet av olika undervisningsstrategier.

Det finns i Talis även frågor kring hur ofta förskolepersonalen använder strategier kopplade till att skapa en bra arbetsmiljö i barngruppen. Liknande frågor ställs i Talis till de lärare som arbetar i högstadiet och där visar resultaten att användandet av ordningsskapande strategier har ökat över tid.

Figur 3.10 visar hur stor andel av förskolepersonalen som svarat att de använt olika strategier för att skapa en bra arbetsmiljö i barngruppen.

Figur 3.9 Andel förskolepersonal (procent) som svarar att de ägnar sig *ofta* eller *alltid* åt följande aktiviteter i den utvalda undervisningsgruppen. Sverige, Finland och Danmark 2024.

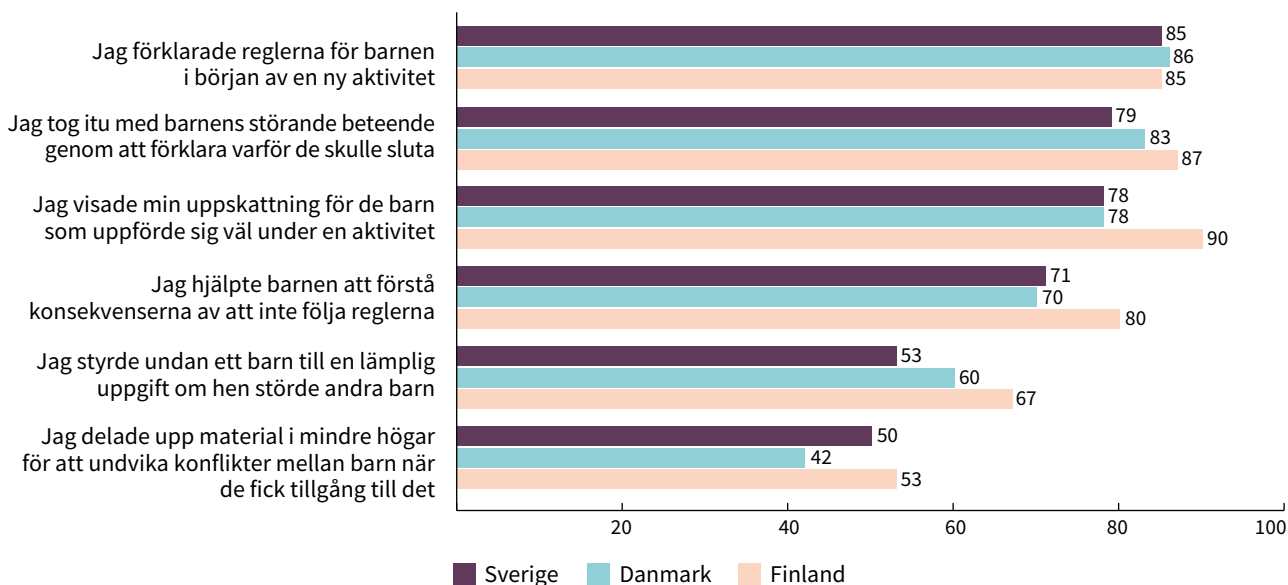
22. Det är åtta slumpmässigt utvald personal från förskolan som svarar på enkäten. Instruktionen till personalen var: Utgå från den grupp barn i åldrarna 1-5 år i förskolan som du arbetade mest med under din senaste arbetsdag före idag.

Majoriteten av förskolepersonalen använder sig ofta av olika ordningsskapande strategier

Som framgår i figur 3.10 används ofta ordningsskapande strategier bland förskolepersonal i Sverige, Danmark och Finland, där personalen i Finland i något högre grad använder de här strategierna. Den vanligaste strategin bland förskolepersonal i Sverige är att förklara regler för barnen i början av en ny aktivitet, något som 85 procent uppger att de gör ofta eller alltid under en dag.

När vi analyserar användningen av de här strategierna mellan olika personalkategorier i Sverige ser vi inga stora skillnader. Däremot ser vi att svenska förskollärare i flera avseenden i mindre utsträckning än sina kollegor i Danmark och Finland anger att de ofta eller alltid använder ordningsskapande strategier. Svenska förskollärare svarar lägre än sina finska kollegor på alla strategier förutom när det gäller att förklara reglerna för barnen i början av en ny aktivitet. Jämfört med Danmark svarar svenska förskollärare i lägre grad att de styr undan störande barn och de delar upp material för att undvika konflikter.

Figur 3.10 Andel förskolepersonal (procent) som svarar att de *ofta* eller *alltid* gör följande i sitt arbete med den utvalda undervisningsgruppen under en dag. Sverige, Finland och Danmark 2024.

KAPITEL 4

Förskolans förutsättningar för en god utbildning

4. Förskolans förutsättningar för en god utbildning

Huvudresultat i det här kapitlet är:

- Det finns generellt en väldigt god fysisk miljö på de flesta svenska förskolor enligt rektorerna.
- Rektorerna i Sverige uppfattar i lägre grad att resursbrister på förskolan hindrar möjligheten att tillhandahålla en god miljö för barns utveckling, välmående och lärande jämfört med rektorerna i Danmark och Finland.
- Frånvaro bland personalen och förändringar i budget är de största hindren för en god verksamhet enligt de svenska rektorerna.
- Förskolepersonal i Sverige möter mer blandade barngrupper, utifrån socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund, jämfört med i Finland och Danmark.

I det här kapitlet beskriver vi de förutsättningar som förskolepersonal i barngrupp möter i sitt arbete och som ska ligga till grund för en god miljö för barns utveckling, välmående och lärande. Vi börjar med att redovisa vilka resurser förskolorna har i form av fysiska och personella tillgångar och vad som kan hindra förskolan från att bedriva en god utbildning. Därefter beskriver vi storleken på och sammansättningen av barngrupperna som förskolepersonalen möter i sitt arbete.

Förskolans resurser

I Talis-enkäten ställs frågor till rektorerna om vilka förutsättningar som finns för förskolans arbete.

Generellt en god fysisk miljö på svenska förskolor

I Talis svarar rektorerna på i vilken utsträckning de håller med om olika påståenden gällande förskolans fysiska miljö. Resultaten visar att rektorerna i hög grad beskriver den fysiska miljön som god.

Ungefär åtta av tio rektorerna håller med eller håller helt med om att det finns tillräcklig ventilation för ett hälsosamt luftflöde och att ljudnivån i barngruppen inte stör samspelet. En ännu högre andel, 94–96 procent, bedömer att inom- och utomhusmiljön är ordnad så att barnen har utrymme att röra sig samt att tak, väggar och golv är i bra skick. Utifrån flera av dessa aspekter ger svenska rektorerna en mer positiv bild av den fysiska miljön på förskolan jämfört med rektorerna i grannländerna Danmark och Finland.

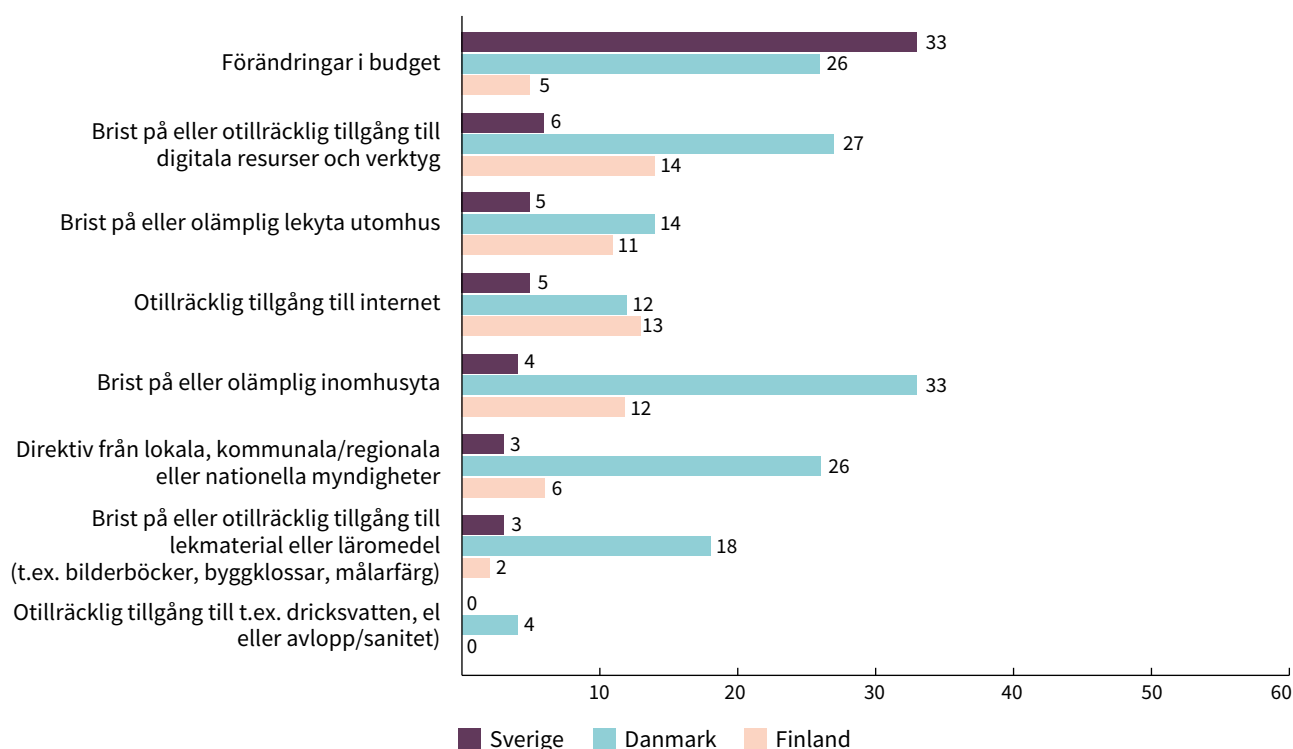
Tre av fyra rektorerna uppger att förändringar i budget hindrar förskolan att kunna erbjuda en god miljö för barns utveckling

I enkäten får rektorerna svara på i vilken utsträckning olika problem hindrar möjligheten att tillhandahålla en god miljö för barns utveckling, välmående och lärande. I tabell 4.1 redovisar vi andelen rektorerna som svarar att det finns olika problem kopplat till materiella resurser på förskolan.

Av figur 4.1 framgår att var tredje rektor i Sverige uppger att det främsta materiella hindret för att kunna tillhandahålla en god miljö för barns utveckling är förändringar i budget. Det är en betydligt högre andel i jämförelse med de finska rektorerna där endast 5 procent svarar så.

När det gäller övriga materiella hinder för verksamheten så upplever rektorer i Sverige flera av dessa i lägre grad jämfört med rektorer i Danmark och Finland. Det är en låg andel rektorer i Sverige, omkring 5 procent, som uppfattar att materiella resurser så som otillräcklig tillgång till internet, digitala resurser och verktyg eller lekyta inomhus utgör hinder för verksamheten.

Figur 4.1 Andel rektorer (procent) som anser att olika problem *mycket* eller *ganska mycket* hindrar förskolans möjligheter att tillhandahålla en god miljö för barns utveckling, välmående och lärande. Sverige, Danmark och Finland 2024.

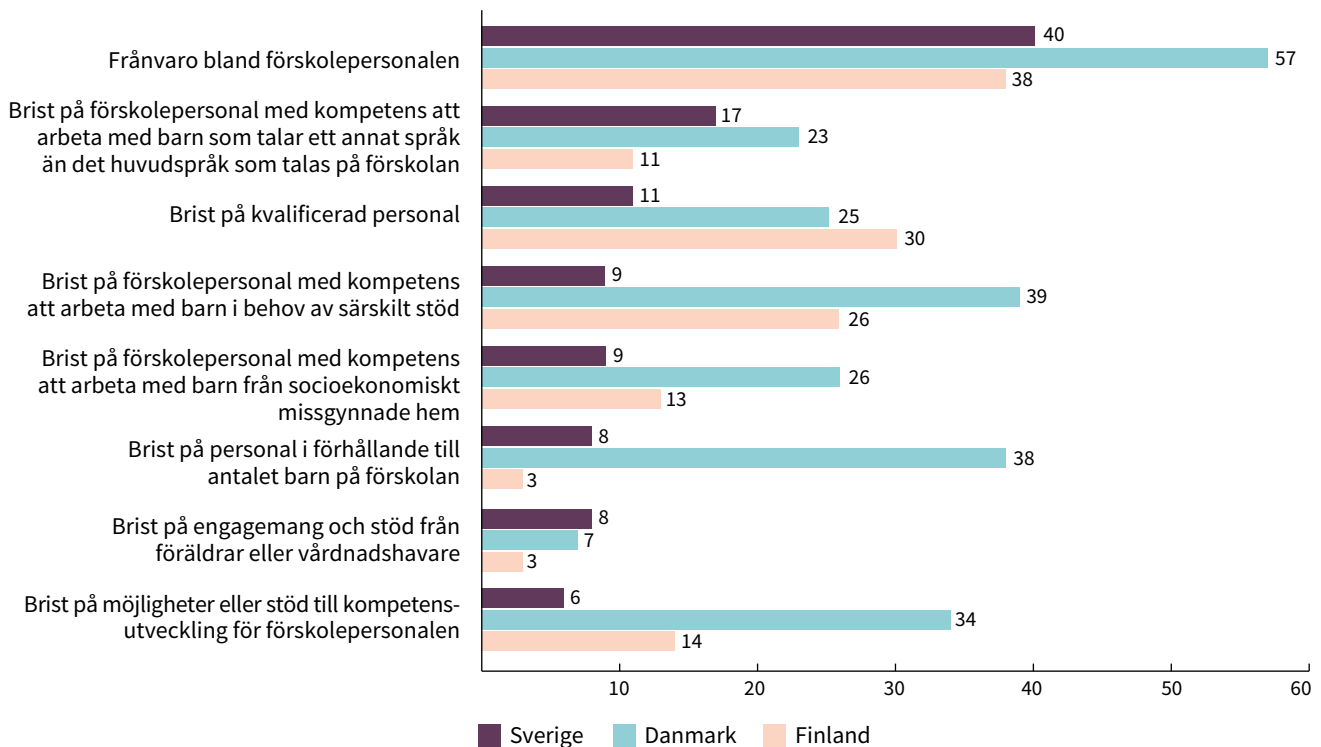
Även frånvaro bland personalen hindrar en god verksamhet

I enkäten får rektorer även svara på i vilken utsträckning brist på personella resurser hindrar möjligheten att tillhandahålla en god miljö för barnen. I figur 4.2 redovisar vi hur stor andel rektorer som upplever olika typer av problem och vilka dessa är.

I figur 4.2 framgår att rektorer i Sverige upplever problem kopplat till personalen i lägre utsträckning än Danmark och även Finland när det gäller flera aspekter. Fyra av tio rektorer i Sverige uppfattar att frånvaro bland förskolepersonalen är ett hinder för att tillhandahålla en god miljö för barnen i förskolan. Det är på ungefär samma nivå som i Finland men en lägre nivå jämfört med Danmark där motsvarande andel är nästan sex av tio.

I Sverige är det näst vanligaste problemet, som nära en femtedel av rektorerna anger, att det finns en brist på förskolepersonal med kompetens att arbeta med barn som talar ett annat språk än det huvudspråk som talas på förskolan. Därefter kommer brist på kvalificerad förskolepersonal, något drygt en tiondel rektorer anger som ett problem. Det är dock lägre jämfört med Finland och Danmark där motsvarande andel är 25 respektive 30 procent.

Figur 4.2 Andel rektorer (procent) som anser att olika personella problem *mycket* eller *ganska mycket* hindrar förskolans möjligheter att tillhandahålla en god miljö för barns utveckling, välmående och lärande. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Barnen som förskolepersonal möter i förskolan

För att få en bild av de barn som förskolepersonal möter ställs frågor till förskolepersonal i Talis kopplat till en slumpmässigt utvald barngrupp²³ om bland annat barngruppsstorlek och barnsammansättning. Observera att den utvalda barngruppen inte behöver representera storleken på en förskoleavdelning, utan det kan handla om en uppdelning av gruppen barn på avdelningen.

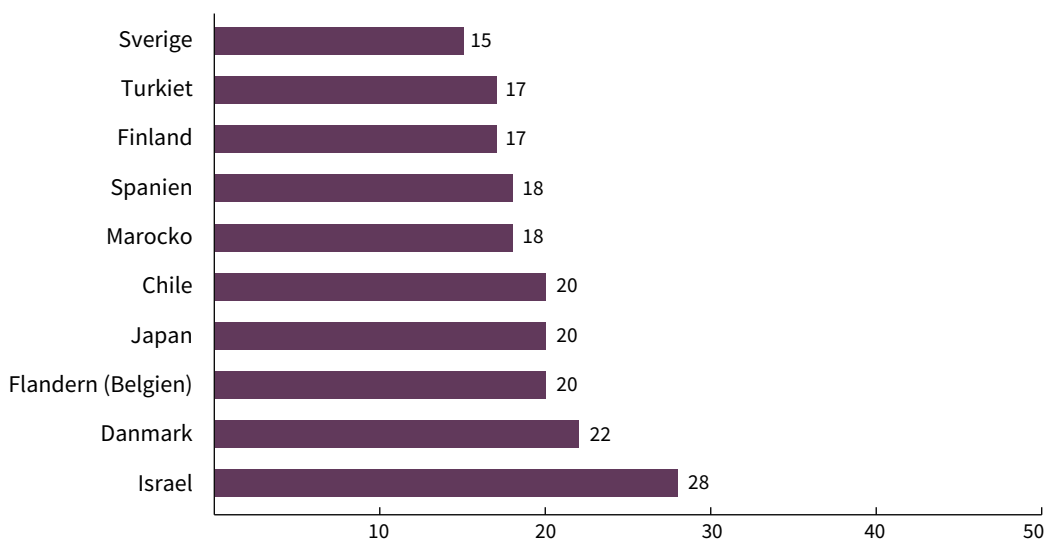
Den utvalda barngruppen är i genomsnitt mindre i Sverige jämfört med andra länder

I Talis svarar rektor på övergripande frågor om antal inskrivna barn på förskolan vilket redovisas i kapitel 2. Förskolepersonalen svarar på frågan om hur många barn som ingår i en slumpvis utvald barngrupp som de arbetar i. I figur 4.3 visas genomsnittligt antal barn i den utvalda barngruppen enligt förskolepersonalen.

Den utvalda barngruppen i Sverige består i genomsnitt av 15 barn. Barngruppens storlek i Talis bygger på självrapporterade uppgifter från förskolepersonalen, men stämmer väl med den officiella statistiken på 15,3 barn i barngrupp. Storleken kan även sättas i relation till det riktmärke som Skolverket har satt, 9–15 barn per barngrupp i åldrarna 4–5 år. Antalet barn i barngruppen i Sverige är något lägre jämfört med övriga länder som deltar i Talis. Barngrupper i Finland och Danmark består av 17 respektive 22 barn. Israel har den största genomsnittliga barngruppen med 28 barn.

Även om den utvalda barngruppen i Sverige är mindre jämfört med övriga länder, så svarar 76 procent av förskolepersonalen i Sverige att det de helst av allt skulle satsa på inom förskolan är att anställa mer personal för att minska barngruppernas storlek. Det är en av de mest önskade satsningarna bland den tillfrågade personalen i Talis.

Figur 4.3 Antal barn i genomsnittlig barngrupp på förskolan enligt förskolepersonalen. Deltagande länder 2024 med ganska bra eller bra deltagarstatus enligt OECD:s bedömning.

23. Det är åtta slumpmässigt utvald personal från förskolan som svarar på enkäten. Instruktionen till personalen var: Utgå från den grupp barn i åldrarna 1–5 år i förskolan som du arbetade mest med under din senaste arbetsdag före idag.

Förskolepersonal i Sverige möter fler barn med olika bakgrund i jämförelse med Danmark och Finland

Kapitel 3 redovisar att förskolepersonal i Sverige svarar att de i högre grad använder sig av olika undervisningsstrategier när de arbetar med barnen. Hur förskolepersonal arbetar kan till exempel påverkas av vilka barn de möter.

I enkäten ställs frågor till förskolepersonalen om barnsammansättningen i den utvalda barngruppen och Talis visar att svensk förskolepersonal upplever att de i högre grad, jämfört med sina danska och finska kollegor, möter barn med annat modersmål än svenska, barn som har utländsk bakgrund eller barn som kommer från socioekonomiskt missgynnade hem. När det gäller barn berättigade till särskilt stöd så upplever personalen i Sverige, Danmark och Finland att de möter dessa barn i lika hög grad.

KAPITEL 5

Förskolepersonalens stöd i arbetet

5. Förskolepersonalens stöd i arbetet

Huvudresultat i det här kapitlet är:

- Nio av tio förskolepersonal i Sverige håller med om att det är vanligt att rektorn uppmuntrar förskolepersonalen att tillsammans utveckla nya idéer och arbetsmetoder. Det ligger på samma nivå som i Danmark och Finland.
- Svensk förskolepersonal samarbetar i hög grad, bland annat genom att diskutera enskilda barns behov och utveckling, utforma aktiviteter tillsammans med kollegor, samt diskutera barns lärande och utveckling med andra i förskolepersonalen.
- Förskolepersonal i såväl Sverige, Finland och Danmark känner sig i hög grad uppskattade av barn och vårdnadshavare.

I det här kapitlet kommer vi att redovisa vilken hjälp och vilket stöd som förskolepersonalen²⁴ har till sitt förfogande i sitt arbete med barnen på förskolan. Vi lyfter stödet från rektor, kommunikation och samarbete med kollegor och vårdnadshavare samt tillgång till kompetensutveckling.

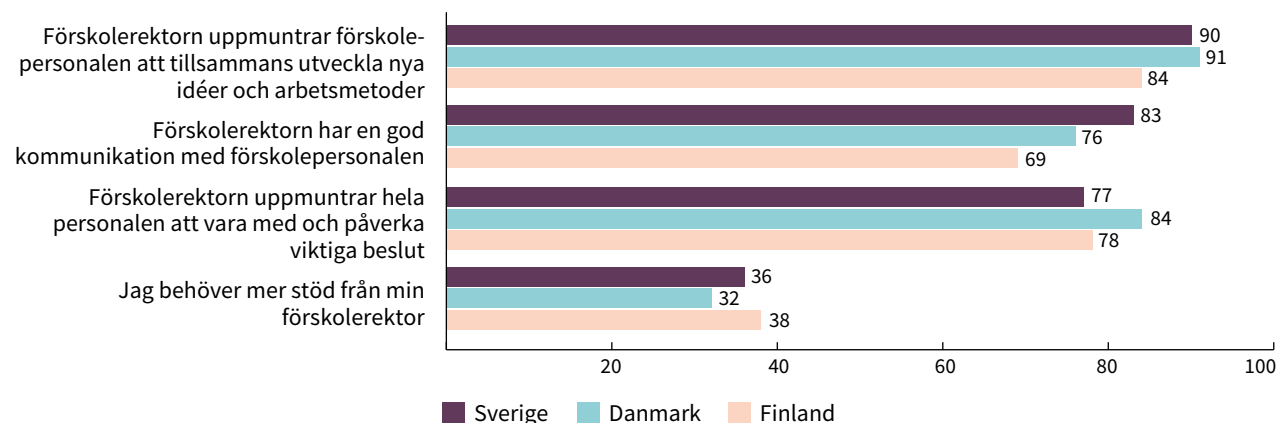
Förskolepersonalens stöd från rektor

Rektor är den person som har huvudansvaret för det administrativa och det pedagogiska ledarskapet på förskolan. I kapitel 7 beskriver vi rektors arbete på förskolan lite mer i detalj, i det här kapitlet utgår vi från förskolepersonalens perspektiv och hur de uppfattar samarbetet med sin rektor.

Vanligt att rektorn uppmuntrar förskolepersonalen att tillsammans utveckla nya idéer och arbetsmetoder

I Talis får förskolepersonal svara på i vilken utsträckning de håller med om olika påståenden om rektorn på förskolan. Figur 5.1 visar de här påståendena samt hur förskollärare i Sverige, Danmark och Finland svarar.

Figur 5.1 Andel förskolepersonal (procent) som *håller med* eller *håller helt med* om olika påståenden kopplat till kommunikationen med rektor. Sverige, Danmark och Finland 2024.

24. När vi skriver förskolepersonal i kapitlet menar vi all personal som arbetar i barngrupp, men vi redovisar även resultat separat utifrån tre personalkategorier: förskollärare, barnskötare eller resurspersonal, samt övrig personal i barngrupp.

I figur 5.1 ser vi att nio av tio förskolepersonal i Sverige håller med om att rektorn uppmuntrar dem att tillsammans utveckla nya idéer och arbetsmetoder. Det är kring åtta av tio förskolepersonal som uppger att rektorn har god kommunikation med förskolepersonalen och att rektorn uppmuntrar personalen att vara med och påverka viktiga beslut. Det är på ungefär samma nivå som i Danmark och Finland utom när det gäller god kommunikation. I Finland är det en lägre andel, knappt sju av tio uppger att rektorn har en god kommunikation med personalen.

Vidare är det nästan fyra av tio förskolepersonal i Sverige som svarar att de håller med om att de behöver mer stöd från sin rektor. Motsvarande andelar i Danmark och Finland är tre av tio respektive fyra av tio förskolepersonal. Det visar ändå att majoriteten känner att de har ett gott stöd från sin rektor.

Utifrån personalkategorierna visar Talis inte några stora skillnader. Barnskötare och resurspersonal håller med i högre grad jämfört med förskollärare och övriga att rektorn uppmuntrar till att tillsammans utveckla nya idéer och arbetsmetoder. Övrig personal håller i högre grad med om att rektorn har en god kommunikation.

Kommunikation och samarbete med kollegor och vårdnadshavare

I Talis får förskolepersonal svara på frågor om på vilket sätt man samarbetar med sina kollegor och hur ofta. Figur 5.2 visar andelen förskolepersonal som rapporterat att de på olika sätt samarbetar med sina kollegor minst en gång i veckan.

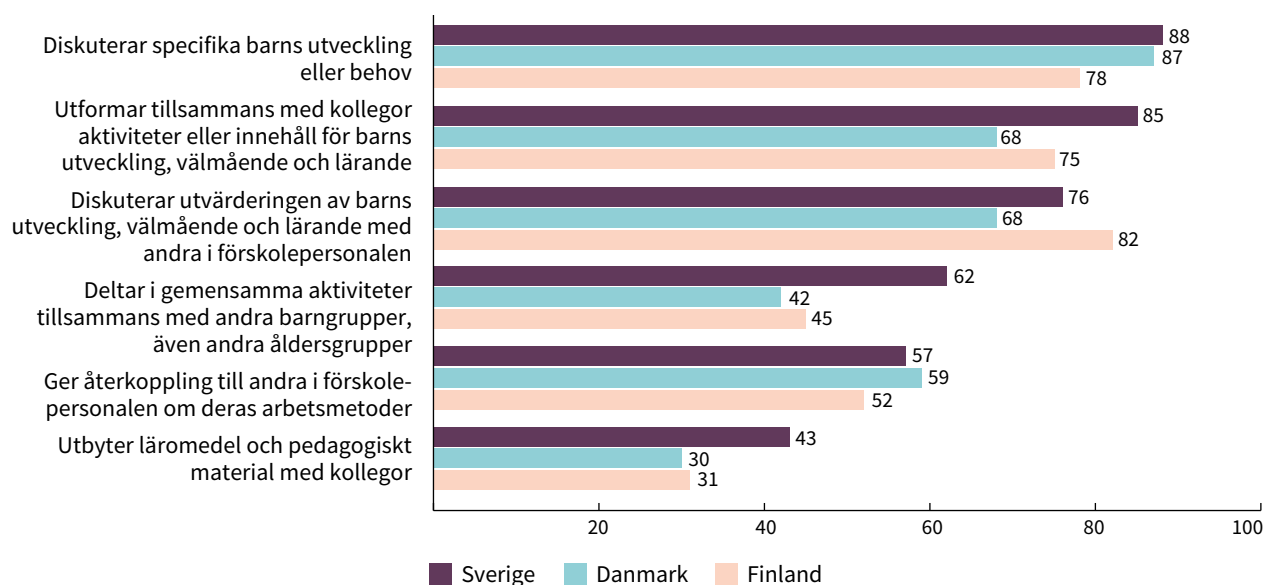
Förskolepersonal samarbetar i hög grad

Som framgår av figur 5.2 är det fler än sju av tio förskolepersonal i Sverige som minst en gång i veckan för diskussioner om specifika barns behov och utveckling, tillsammans utformar aktiviteter med kollegor eller diskuterar barns utveckling och lärande med andra i förskolepersonalen.

Samarbete om specifika barns behov och utveckling är vanligare bland förskolepersonal i Sverige jämfört med Finland men ligger på samma nivå som i Danmark. När det gäller att utforma aktiviteter och innehåll tillsammans med kollegor är det vanligare att samarbeta på det sättet med sina kollegor i Sverige.

Den minst vanliga samarbetsformen är utbyte av läromedel och pedagogiskt material, något som fyra av tio svensk förskolepersonal anger att de gör minst en gång i veckan. Det är dock vanligare att det sker bland förskolepersonal i Sverige jämfört med Danmark och Finland där motsvarande andel är tre av tio personal.

Figur 5.2 Andel förskolepersonal (procent) som i genomsnitt rapporterar att de ofta ägnar sig åt följande aktiviteter på den här förskolan (varje vecka eller dagligen). Sverige, Danmark och Finland 2024.

Förskolepersonal känner sig i hög grad uppskattade av barn och vårdnadshavare

I enkäten får förskolepersonal svara på huruvida de känner sig uppskattade av barn och vårdnadshavare. I Sverige, Danmark och Finland uppgav närmare 100 procent att de håller med eller helt håller med om att barnen uppskattar dem och att föräldrar eller vårdnadshavare uppskattar dem som förskolepersonal.

Förskolepersonalens kompetensutveckling

I enkäten svarar förskolepersonal på om de har tagit del av någon kompetensutveckling under det senaste året. I Sverige är det totalt 89 procent av förskolepersonalen som deltagit i kompetensutveckling. För Danmark och Finland gäller 82 procent respektive 83 procent. Nedbrutet på personalkategorier i Sverige är det drygt 90 procent av förskollärarna, 86 procent av barnskötare eller resurspersonal samt 75 procent av övrig personal²⁵ som uppger att de tagit del av kompetensutveckling under året.

I det här avsnittet kommer vi närmare att beskriva vilken typ av kompetensutveckling förskolepersonalen har tagit del av och vilka hinder som finns för deras deltagande.

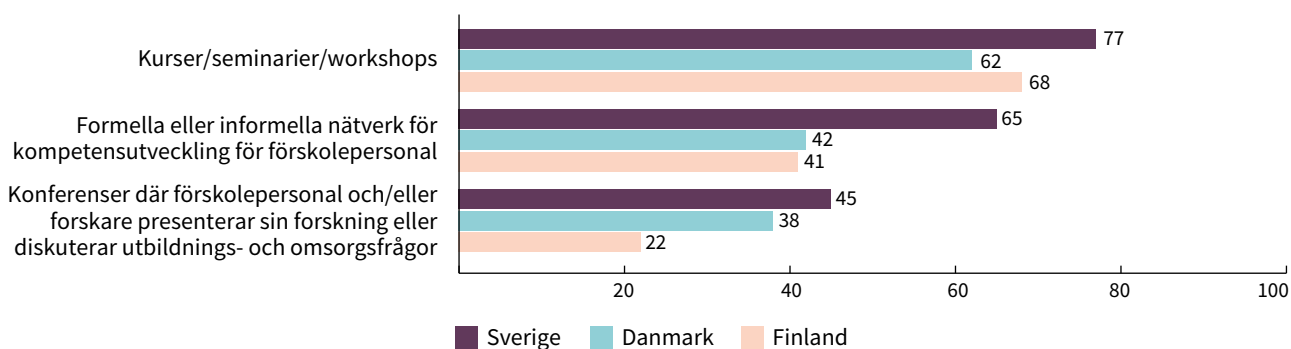
I figur 5.3 framgår hur stor andel av förskolepersonalen som har deltagit i de tre vanligaste formerna av kompetensutveckling i Sverige under de senaste 12 månaderna.

Förskolepersonal i Sverige deltar i högre grad i kompetensutveckling jämfört med personal i Danmark och Finland

Av figur 5.3 framgår att förskolepersonal i Sverige i högre grad deltar i kompetensutveckling jämfört med personal i Danmark och Finland. Figuren visar de tre vanligaste formerna av kompetensutveckling i Sverige men där också Danmark hade samma tre former av kompetensutveckling i topp och Finland samma två former i topp. I Finland var den tredje vanligaste formen av kompetensutveckling "Annat" men även där låg Sverige signifikant högre.

Den allra vanligaste formen av kompetensutveckling är kurser, seminarier och workshops. Av förskolepersonalen i Sverige svarar närmare åtta av tio att de deltagit i den här formen av kompetensutveckling under det senaste året. Det är en högre andel jämfört med förskolepersonalen i Danmark och Finland där sex respektive sju av tio svarar att de deltagit i kurser, seminarier och workshops.

Figur 5.3 Andel förskolepersonal (procent) som under de senaste 12 månaderna har deltagit i någon av de tre vanligaste formerna av kompetensutveckling. Sverige, Danmark och Finland 2024.

25. Övrig personal omfattar förskolerektor i barngrupp, specialpedagoger (inklusive elevassistent för särskilt stöd), personal med särskilda arbetsuppgifter, praktikanter och andra.

Det finns vissa skillnader mellan olika personal-kategorier i Sverige när det gäller deltagande i olika former av kompetensutveckling. Förskollärare deltar till exempel i något högre utsträckning i kurser, seminarier och workshops jämfört med barnskötare och resurspersonal, 81 respektive 71 procent. Det-samma gäller deltagande i formella eller informella nätverk, något 72 procent av förskollärare uppger att de deltar i, liksom 58 procent av barnskötare och resurspersonal. När det gäller konferenser deltar dock samtliga personalgrupper, inklusive den övriga personalen, i ungefär lika hög utsträckning.

Brist på personal som kan täcka upp vid frånvaro är det vanligaste hindret för kompetensutveckling i Sverige

I Talis får förskolepersonalen även en fråga kring vad som kan hindra deltagande i kompetensutveckling. För förskolepersonal i Sverige handlar det vanligaste hindret om att det inte finns tillräckligt med personal för att täcka upp för frånvaron, hälften av förskolepersonalen svarar att de håller med eller håller helt med om det.

Samma hinder är även vanligast i Danmark och Finland. Det näst vanligaste hindret är att kompetensutveckling är för dyrt, något som 46 procent av den svenska personalen uppger är ett stort hinder. Därefter handlar det om att kompetensutvecklingen krockar med arbetsschemat, något nästan fyra av tio svarar.

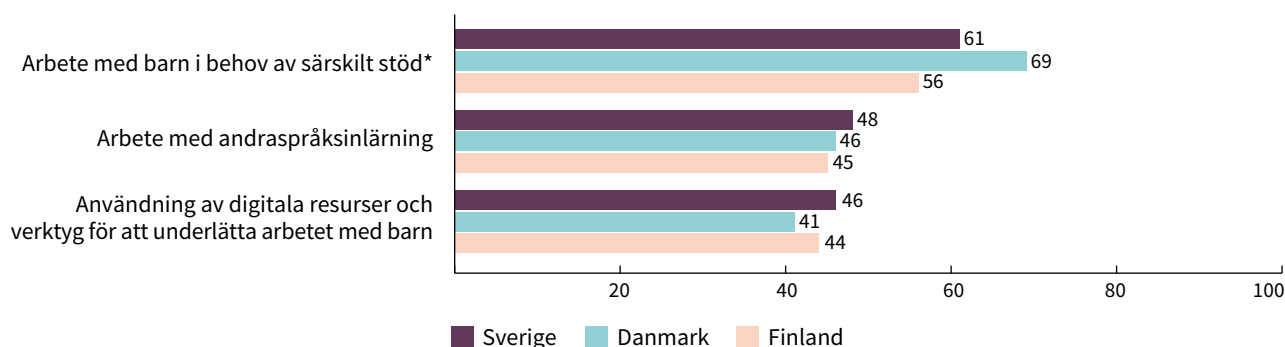
Olika hinder utifrån personalkategorierna

När vi analyserar hinder för kompetensutveckling ser vi lite olika mönster mellan personalkategorierna. Förskollärare rapporterar något oftare än barnskötare eller resurspersonal att de saknar tid på grund av andra åtaganden. Barnskötare och resurspersonal samt övrig personal uppger i högre utsträckning än förskollärare att de saknar formella behörighetskrav för att delta i kompetensutveckling. Barnskötare rapporterar också oftare att de saknar nödvändiga färdigheter i digitala verktyg och språkkunskaper för att kunna delta i kompetensutveckling.

Sex av tio förskolepersonal i Sverige har behov av kompetensutveckling om barn i behov av särskilt stöd

I enkäten får förskolepersonalen svara på inom vilka områden de upplever behov av kompetensutveckling. Figur 5.4 visar de tre kompetensområden där störst andel förskolepersonal i Sverige uppgav måttligt till stort behov av kompetensutveckling. Finland har samma tre kompetensområden i topp som Sverige medan Danmarks förskolepersonal endast delar behovet av kompetensutveckling kring barn i behov av särskilt stöd.

Figur 5.4 Andel förskolepersonal (procent) som uppger *måttligt* till *stort* behov av kompetensutveckling. Topp tre områden i Sverige. Sverige, Danmark och Finland 2024.

*I enkäten till förskolepersonalen ställdes frågan "Arbete med barn i särskilt behov av stöd".

Förskolepersonal i Sverige uppger sig ha störst behov av kompetensutveckling när det gäller arbete med barn i behov av särskilt stöd, 61 procent. Därefter kommer arbete med andraspråksinlärning där nästan hälften av den svenska förskolepersonalen uppgett ett måttligt till stort behov av kompetensutveckling. Slutligen anger 46 procent att de behöver kompetensutveckling i att använda digitala resurser och verktyg för att underlätta arbetet med barn.

När det gäller behov av kompetensutveckling inom andraspråksinlärning och användning av digitala resurser syns inga stora skillnader mellan länderna. Det är ungefär samma mönster i

Sverige som i Danmark och Finland. Danmark ligger dock signifikant högre än Sverige när det gäller kompetensbehov i arbetet med barn i särskilt stöd.

Då vi analyserar skillnader mellan personalgrupper i Sverige ser vi att förskollärare upplever ett större behov av kompetensutveckling inom arbete med barn i behov av särskilt stöd jämfört med övriga personalgrupper. Det är 65 procent av förskollärarna som uppger att de har måttligt till stort behov av kompetensutveckling jämfört med 56 procent av barnskötarna och resurspersonalen samt 46 procent av övrig personal.

KAPITEL 6

Vad förskolepersonalen tycker om sitt yrke och hur de mår

6. Vad förskolepersonalen tycker om sitt yrke och hur de mår

Huvudresultat i det här kapitlet är:

- Nio av tio svensk förskolepersonal trivs med sitt arbete, vilket ligger på samma nivå som i Danmark och något högre än i Finland.
- Nära hälften av förskolepersonalen upplever ganska mycket eller mycket stress i sitt arbete, vilket ligger på en lägre nivå jämfört med Danmark och en högre nivå jämfört med Finland.
- Förskollärare och yngre personal upplever mest stress, och det som stressar dem mest är att det är för många barn i barngruppen.
- Fyra av tio förskolepersonal uppger att det är troligt att de har slutat att arbeta inom förskolesektorn inom fem år. En av tre svarar att det är troligt att de slutat arbeta på grund av psykiska hälsoproblem vilket är en högre andel jämfört med personalen i Danmark och Finland.

I det här kapitlet lyfter vi resultat kring hur förskolepersonalen som arbetar i barngrupp ser på sitt yrke och sin arbetsinsats. Vi ser också närmare på deras upplevelse av stress i arbetet.

När vi skriver förskolepersonal i kapitlet menar vi all personal som arbetar i barngrupp. Resultaten redovisas även i vissa fall specificerat på tre olika personalkategorier: förskollärare, barnskötare eller resurspersonal, samt övrig personal i barngrupp.

Vad förskolepersonalen tycker om sitt yrke

Förskolepersonalen i barngrupp är de som arbetar närmast barnen och de är viktiga för barnens omsorg och lärande. Figur 6.1 visar hur förskolepersonalen håller med om några påståenden om yrket kopplat till den övergripande trivselsn, stödet från vårdnadshavare samt upplevelse av yrkets status.

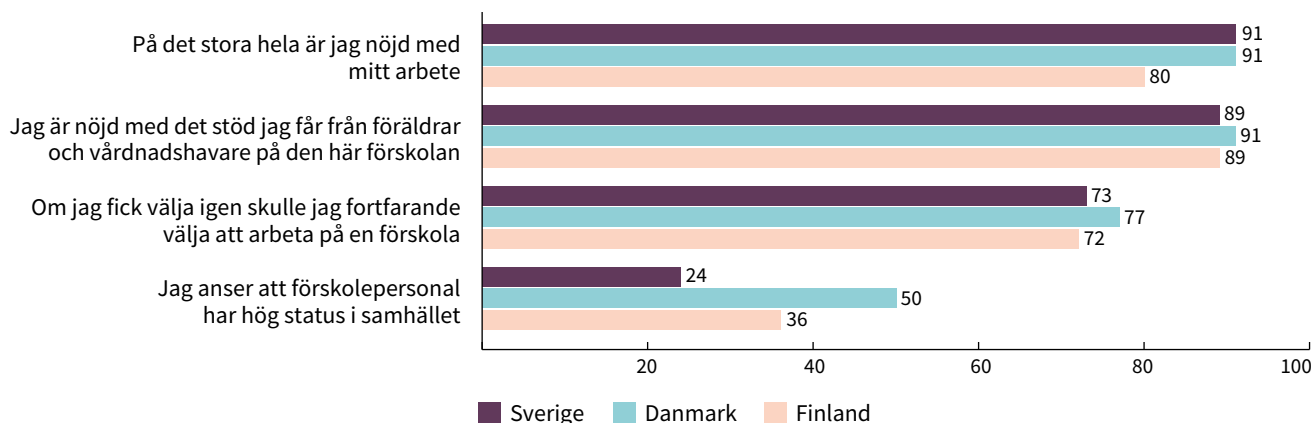
Nio av tio förskolepersonal trivs med sitt arbete

Vi ser i figur 6.1 att majoriteten av förskolepersonalen på det stora hela är nöjda med sitt arbete och nöjda med det stöd de får från föräldrar och vårdnadshavare. I Sverige är det drygt nio av tio förskolepersonal som svarar så och förskolepersonalen i Danmark ligger på samma nivå. Det är en något lägre andel av förskolepersonalen i Finland som på det stora hela är nöjda med sitt arbete.

Ungefär sju av tio förskolepersonal, i Sverige så väl som i Finland och Danmark, håller med om att de skulle välja att arbeta på en förskola om de fick göra om sitt yrkesval.

Utifrån personalkategorierna förskollärare, och barnskötare eller resurspersonal, ser vi att svenska förskollärare håller med i lägre grad på alla påståenden utom ett. De svarar på samma nivå som barnskötare och resurspersonal att de skulle välja yrket igen.

Figur 6.1 Andel förskolepersonal (procent) som svarar *håller med* eller *håller helt med* på följande påståenden. Sverige, Danmark och Finland 2024.

På frågan om hur förskolepersonalen ser på yrkets status ser vi skillnader mellan de undersökta länderna. I Danmark håller hälften av förskolepersonalen med om att yrket har hög status, medan i Finland är det 36 procent av förskolepersonalen som tycker detsamma. I Sverige är nivåerna betydligt lägre, bland svensk förskolepersonal instämmer endast 24 procent i påståendet om att förskolepersonal har hög status i samhället.

Majoriteten av förskolepersonalen känner att de kan få alla barn att känna sig trygga

I Talis svarar förskolepersonalen på i vilken utsträckning de känner att de kan göra olika uppgifter i sitt arbete med barnen. Figur 6.2 visar hur förskolepersonalen svarar.

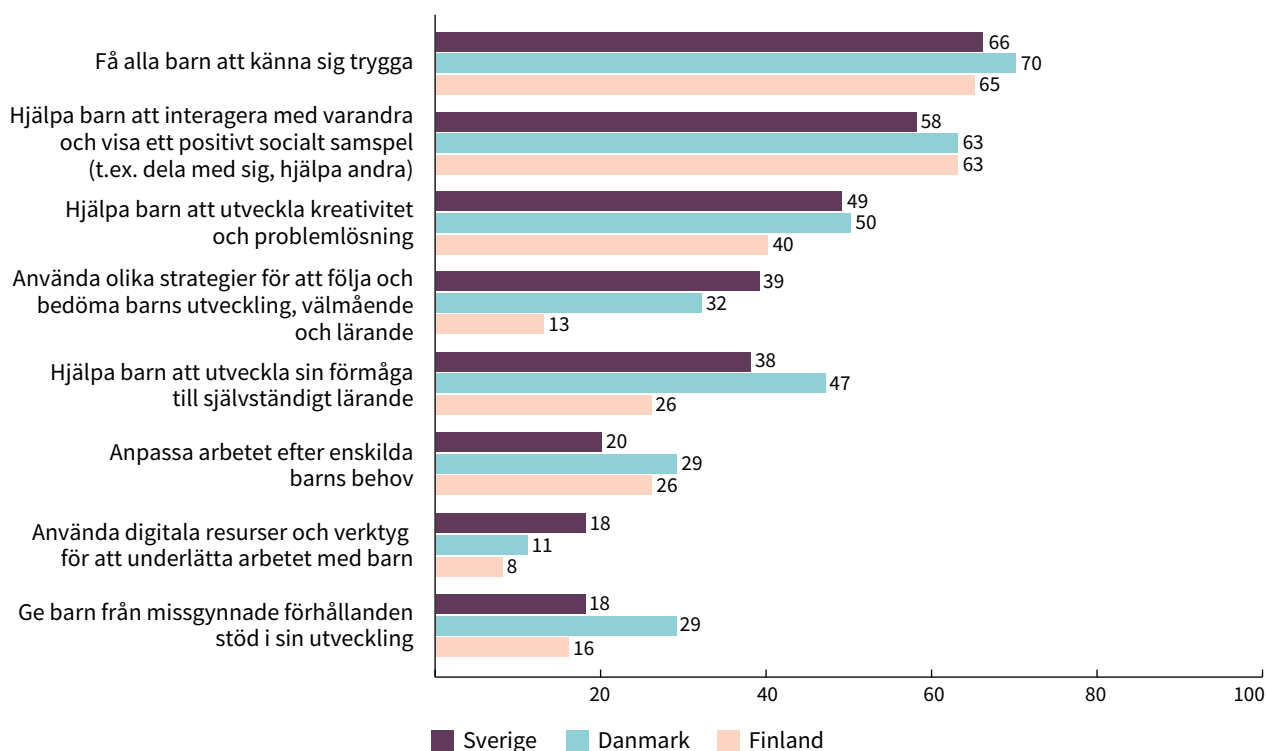
Av figur 6.2 framgår att omkring sex av tio förskolepersonal i Sverige, Danmark och Finland, i hög

grad känner att de kan få barnen att känna sig trygga och att hjälpa dem att interagera med varandra. Även om resultatet baseras på en internationell enkät som inte direkt kopplar till de svenska styrdokumenterna så lyfts de här områdena tidigt som viktiga värden i den svenska läroplanen för förskolan²⁶.

Vi ser även att det är en lägre andel av förskolepersonalen som känner att de i hög grad kan anpassa arbetet utifrån enskilda barns behov, använda digitala resurser och verktyg för att underlätta arbetet samt stötta barn från missgynnade förhållanden. Omkring två av tio svensk förskolepersonal känner att de kan göra det i hög grad.

I figur 6.2 ser vi ett liknande mönster mellan länderna vad gäller hur förskolepersonalen känner att de kan göra olika uppgifter, med några undantag. Ett sådant exempel är att den finska personalen inom förskolan i lägre grad uppger att de känner att de kan använda olika strategier för att följa upp och bedöma barns utveckling, välmående och lärande.

Figur 6.2 Andel förskolepersonal (procent) som svarar *mycket* på frågan i vilken utsträckning de känner att de kan göra följande. Sverige, Danmark och Finland 2024.

26. Lpfö18 reviderad 2025 (SKOLFS 2025:23).

Fyra av tio förskolepersonal uppger att det är troligt att de lämnat förskolesektorn inom fem år

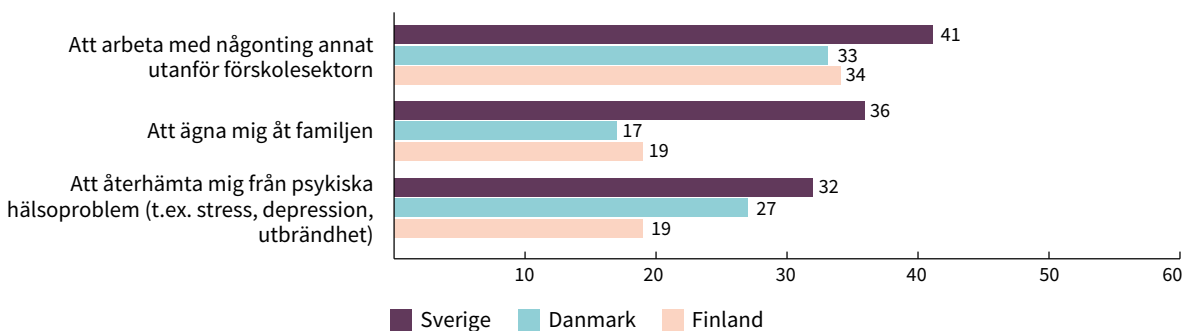
Förskolepersonalen får svara på vad som troligtvis skulle kunna få dem att byta arbete inom de kommande fem åren. Figur 6.3 visar personalens svar utifrån de tre största faktorerna.

Figur 6.3 visar att 41 procent av svensk förskolepersonal svarar att det är troligt eller mycket troligt att de skulle lämna sitt arbete inom fem år för att arbeta med någonting annat utanför förskolesektorn. Det är en högre andel jämfört med personalen i Danmark och Finland, 33 respektive 34 procent.

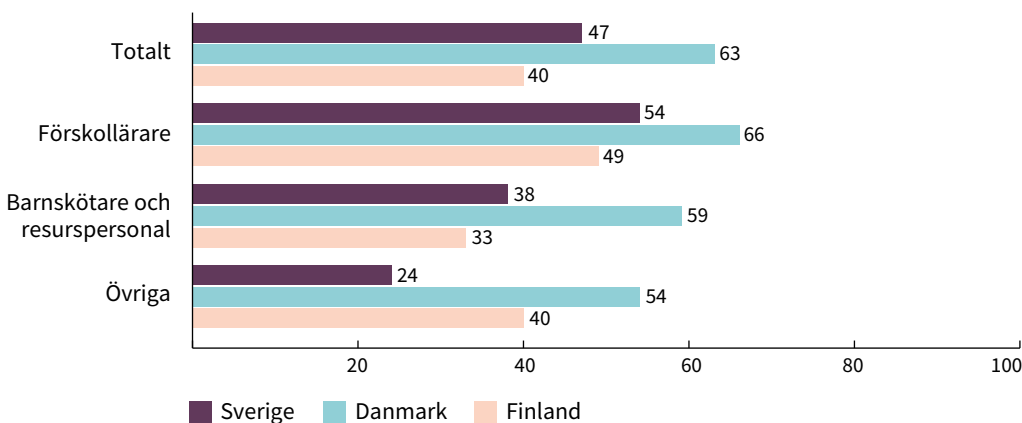
På de tre påståenden som redovisas i figur 6.3 ligger Sverige på en högre nivå jämfört med Danmark och Finland. Det är drygt tre av tio förskolepersonal som svarar att det är troligt att de skulle lämna yrket inom fem år för att ägna sig åt familjen eller att återhämta sig från psykiska hälsoproblem.

Ett av påståendena handlar om hur troligt det är att man skulle lämna sitt arbete för att bli förskolerektor. Det är bara 7 procent av den svenska förskolepersonalen som svarar att det är troligt. I Danmark och Finland svarar förskolepersonalen på samma nivå, 6 respektive 7 procent.

Figur 6.3 Andel förskolepersonal (procent) som svarar *troligt* eller *mycket troligt* på att följande skulle få dem att lämna sitt arbete inom fem år. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Figur 6.4 Andel förskolepersonal (procent) som svarar *ganska mycket* eller *mycket* på frågan om de är stressade i arbetet. Totalt och uppdelat på personalkategori. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Hur förskolepersonalen mår

Nära hälften av förskolepersonalen upplever hög stress

Vi har tidigare sett att personalen i förskolan överlag trivs med sitt arbete. Men Talis visar också att det samtidigt kan vara stressfyllt att arbeta med barn inom förskolan. I figur 6.4 ser vi hur förskolepersonalen svarar på frågan om stress i arbetet, samt även hur stressen fördelar sig utifrån olika personalkategorier.

I Figur 6.4 ser vi att i Sverige svarar nära hälften av förskolepersonalen, 47 procent, att de upplever ganska mycket eller mycket stress. I Danmark ligger andelen stressad förskolepersonal högre, 63 procent, medan den i Finland ligger på en lägre andel, 40 procent.

Förskollärare och yngre personal känner mer stress i arbetet än övrig förskolepersonal

När vi granskar stressnivåer uppdelat efter personal-kategorier visar resultaten att förskollärare upplever mer stress i alla länder. Det är inte så överraskande då förskollärare troligtvis utifrån sin utbildning har mer ansvar för arbetet på förskolan jämfört med andra i personalen, vilket kan leda till mer stress. Talis visar också att stressen ökar med högre utbildning. I Sverige svarar 53 procent av personalen med hög utbildning att de är ganska mycket eller mycket stressade medan andelen stressad personal med låg utbildning är 22 procent.

Talis visar också att stressen ser olika ut bland svensk förskolepersonal beroende på ålder. Yngre personal känner sig mer stressad än äldre personal. Det är nära sex av tio personal under 30 år som upplever hög stress medan det bland personal från 40 år och äldre är omkring fyra av tio som upplever hög stress. Här finns ett liknande mönster i Finland jämfört med Sverige, där stressen i arbetet avtar med åldern. I Danmark ser mönstret helt annorlunda ut. Där är stressnivåerna hos förskolepersonalen höga, sex av tio personal, oavsett ålder.

Trots att vi ser mer stress hos yngre personal i den svenska förskolan ser vi inte någon skillnad i den övergripande stressen kopplat till personalens erfarenhet.

I Talis räknas förskolepersonal med yrkeserfarenhet upp till fem år som mindre erfaren personal. Stressen hos mer eller mindre erfaren förskolepersonal ligger på samma nivå i Sverige, 47 procent.

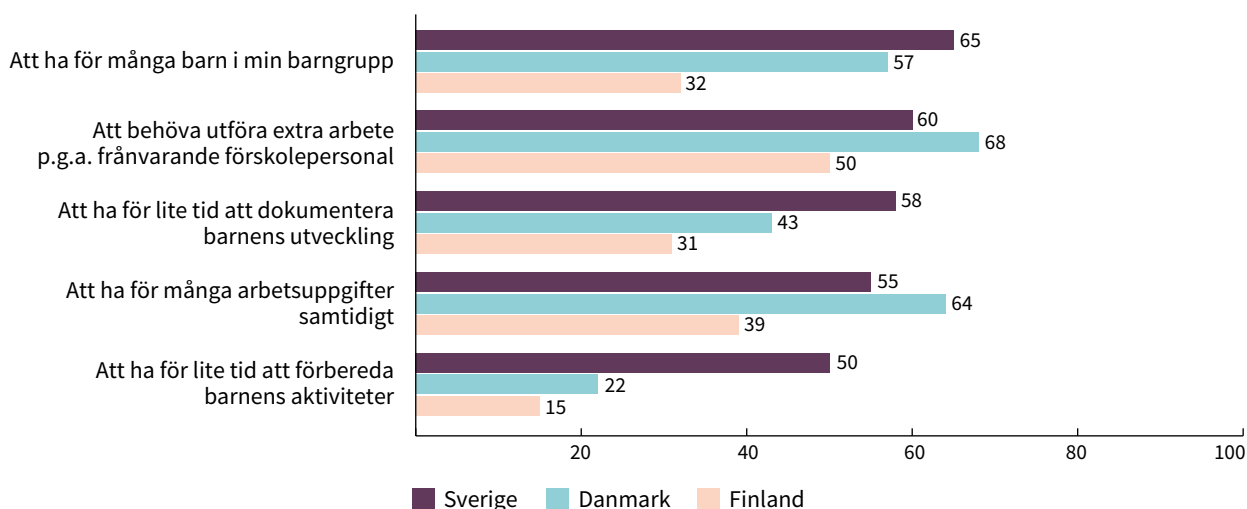
För många barn i barngruppen stressar mest

I Talis svarar förskolepersonalen även på vad som skapar stress i arbetet. Figur 6.5 redovisar personalens svar utifrån de fem största stresskällorna i Sverige.²⁷

Vi ser att alla de fem största stresskällorna för den svenska förskolepersonalen ligger på liknande nivåer. Mest av allt stressar det personalen att ha för många barn i sin barngrupp, 65 procent, och det är högre än jämfört med Danmark och Finland. Att behöva utföra extra arbete på grund av frånvarande personal eller att ha för lite tid att dokumentera barnens utveckling ligger inte långt efter med runt sex av tio personal som upplever det som ganska eller mycket stressande.

I jämförelse med Danmark och Finland ser vi en del skillnader.²⁸ Den finska förskolepersonalen svarar på lägre nivåer än personalen i de andra två länderna på samtliga punkter. Vi ser också att tidsbrist stressar den svenska förskolepersonalen i högre grad – både upplevelse av att ha för lite tid till att dokumentera barnens utveckling och till att förbereda barnens aktiviteter.

Figur 6.5 Andel förskolepersonal (procent) som svarar att följande situationer skapar *ganska mycket* eller *mycket* stress. Utifrån de fem största stresskällorna i Sverige. Sverige, Danmark och Finland 2024.

27. För en beskrivning av de 13 stresskällorna i Talis förskolan se den internationella rapporteringen, OECD.org (2025c).

28. Notera att figuren visar topp fem bland uppgivna stresskällor i Sverige. Det kan finnas högre stresskällor i de andra länderna som inte visas här. För alla länders resultat se OECD.org (2025c).

KAPITEL 7

Rektorsers yrkesvardag

7. Rektors yrkesvardag

Huvudresultat i det här kapitlet är:

- En större andel rektorer i Sverige har en utbildning i pedagogiskt ledarskap jämfört med rektorer i Danmark och Finland.
- En majoritet av rektorerna i Sverige och Finland arbetar på mer än en förskola vilket kan jämföras med Danmark där endast 16 procent av rektorerna gör det.
- Rektorer i Sverige, Danmark och Finland ägnar den största delen av sin arbetstid åt administrativa ledningsrelaterade uppgifter och möten. Näst mest tid ägnas åt det pedagogiska ledarskapet, ungefär en fjärdedel av arbetstiden bland rektorer i Sverige.
- Rektorer i Sverige är över lag nöjda och ser positivt på sitt yrke vilket även är fallet i Danmark och Finland.
- Drygt tre av tio svenska rektorer känner sig ganska mycket eller mycket stressade i arbetet. Det är i nivå med rektorerna i Danmark men något lägre jämfört med rektorerna i Finland. Otillräcklig tillgång till personal är den vanligaste källan till stress i alla tre länder.

I det här kapitlet tittar vi närmare på rektorer i förskolan, vilka de är, deras arbetsuppgifter och hur de uppfattar sitt arbete.

Rektors bakgrund

I Talis finns frågor som ger information om rektors bakgrund utifrån deras kön, ålder, utbildning och erfarenhet. I tabell 7.1 ges en övergripande bild av rektorer i Sverige, Danmark och Finland utifrån deras bakgrund, så som kön, ålder, utbildning och erfarenhet.

Tabell 7.1 visar att 96 procent av rektorerna i Sverige är kvinnor. Genomsnittsåldern för rektorer i Sverige är 51 år, vilket är ungefär samma som för rektorer i Danmark och Finland. Rektorer i Sverige har dock något kortare yrkeserfarenhet, nio år i genomsnitt jämfört med tolv år i Finland och Danmark.

De flesta rektorer i Sverige, 86 procent, har en universitets- eller högskoleexamen. Det är en något högre andel jämfört rektorer i Finland, 74 procent, och lägre andel jämfört med rektorer i Danmark, 100 procent. Nästan alla rektorer i Sverige, 97 procent, har en utbildning i pedagogiskt ledarskap. Det är en betydligt större andel jämfört med rektorer i Danmark, 63 procent, och något högre andel jämfört med Finland, 83 procent.

I Talis får rektorer även svara på hur många timmar i veckan de vanligtvis arbetar på den utvalda förskolan. Rektorer på svenska och finska förskolor uppger i genomsnitt att de arbetar 26 timmar i veckan på förskolan, vilket är betydligt mindre än i Danmark där motsvarande är 40 timmar. Den här skillnaden kan förklaras av att en stor majoritet av rektorerna i Sverige och Finland, 77 respektive 65 procent, arbetar på fler än en förskola. I Danmark är det betydligt mindre vanligt, endast 16 procent svarar att de är rektor på mer än en förskola.

Tabell 7.1 Rektorer utifrån olika bakgrundsvariabler i Sverige, Danmark och Finland 2024.

	Andelen kvinnor	Genomsnittsålder	Andel med universitets-/högskoleexamen	Yrkeserfarenhet, år som rektor	Utbildning i pedagogiskt ledarskap	Arbetade timmar på utvald förskola per vecka	Fler än en förskola
Sverige	96 %	51	86 %	9	96 %	26	77 %
Danmark	82 % ^a	52	100 % ^a	12 ^a	63 % ^a	40 ^a	16 % ^a
Finland	94 %	50	74 % ^a	12 ^a	83 % ^a	26	65 % ^a

a) Signifikant skilt från Sverige.

Rektors arbete i förskolan

I Talis tillfrågas rektorer om hur stor del av deras arbetstid som ägnas åt olika arbetsuppgifter under ett läsår. Vilka de här arbetsuppgifterna är och hur rektorer svarar visar figur 7.1.

Övergripande tidsanvändning

Av figur 7.1 framgår att rektorer i Sverige ägnar den största delen av sin arbetstid, 40 procent, åt administrativa ledningsrelaterade uppgifter och möten. Det är en något större andel av tiden jämfört med rektorer i Danmark, 32 procent, och något mindre jämfört med rektorer i Finland, 46 procent.

Näst vanligast är att rektorer ägnar sin tid åt det pedagogiska ledarskapet, något som upptar nästan en fjärdedel av arbetstiden för rektorer i Sverige. Det är något större del av tiden jämfört med rektorer i Finland och ungefär samma som i Danmark.

Kontakter med barn och vårdnadshavare har tagit upp en femtedel av arbetstiden under de senaste 12 månaderna enligt rektorer i Sverige. I nästa avsnitt ska vi gå närmare in på och beskriva rektors arbete med vårdnadshavarna.

Arbetet med vårdnadshavare

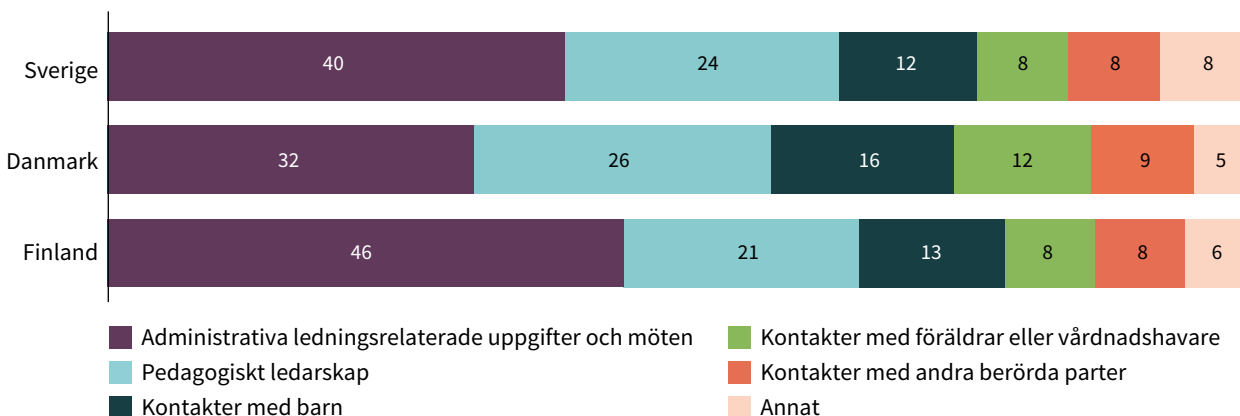
I Talis får rektorer frågor om arbetet med vårdnadshavare i förskolan. En fråga handlar om hur ofta förskolan, antingen på egen hand eller i samarbete med andra organisationer, anordnar eller möjliggör olika aktiviteter för vårdnadshavare.

Samverkan med vårdnadshavare i förskolan

I Sverige uppger rektorer att ge möjlighet för nya familjer att besöka förskolan är den samverkan som förekommer oftast. Nära fyra av tio rektorer svarar att detta sker en gång i månaden eller oftare och ungefär hälften svarar att det sker flera gånger per år. Det är något oftare jämfört med Danmark och Finland.

En fjärdedel svenska rektorer uppger att de flera gånger om året ger vårdnadshavare möjlighet att engagera sig i förskolans verksamhet och att påverka förskolans ledningsbeslut. I Danmark är det mer vanligt att ge vårdnadshavare möjlighet att påverka förskolans ledningsbeslut medan det är något ovanligare i Finland.

Figur 7.1 Fördelning av rektors arbetstid (procent) utifrån olika arbetsuppgifter under de senaste 12 månaderna. Sverige, Danmark och Finland 2024.

I Sverige är det 15 procent av rektorerna som uppger att de flera gånger om året anordnar workshops eller kurser för vårdnadshavare om barnuppfostran eller barns utveckling. Majoriteten, 85 procent, svarar att de gör det mindre än en gång om året eller aldrig. Det är på ungefär samma nivå som i Danmark och Finland.

Förskolans kontakt med vårdnadshavare

I enkäten får rektorer också svara på hur ofta olika typer av kommunikation förekommer med vårdnadshavarna på förskolan. Det handlar om formella och informella dialoger samt om det sker hembesök hos barnen.

Informella dialoger är det som förekommer i högst grad i Sverige, Danmark och Finland. Drygt 30 procent av rektorerna i Sverige svarar att informell dialog (exempelvis samtal om barns utveckling och aktiviteter) med vårdnadshavare förekommer dagligen vilket är på samma nivå som i Danmark och Finland.

När det gäller formella dialoger (exempelvis möten mellan föräldrar och personal) svarar drygt 60 procent svenska rektorer att det sker mer sällan

än en gång i månaden vilket är på samma nivå som i Finland. Formella dialoger är däremot vanligare i Danmark, där 76 procent av rektorerna svarar att de har sådana minst varje månad.

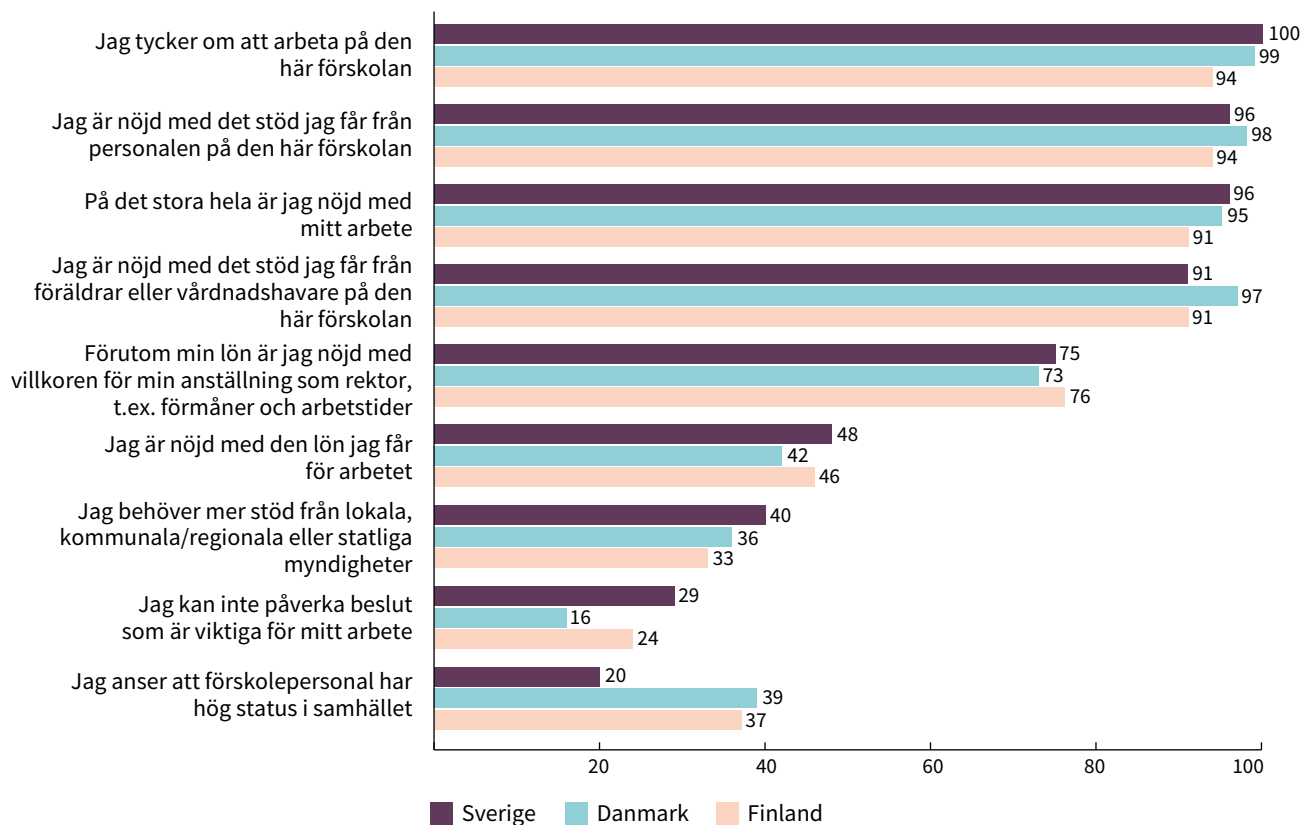
Hembesök hos barnen för att hjälpa vårdnadshavare att främja barns välmående, utveckling och lärande är inte vanligt i något av länderna. Det är 97 procent av svenska rektorer som svarar att det är något som aldrig sker, vilket är ungefär i nivå med Danmark. Det verkar vara något vanligare att detta sker i Finland då endast 84 procent svarar att det aldrig förekommer.

Vad rektorer tycker om sitt yrke och hur de mår

I Talis svarar rektorer på hur nöjda de är med vissa aspekter av sitt yrke.

Figur 7.2 visar att rektorer överlag är nöjda och ser positivt på sitt yrke. Samtliga rektorer i Sverige svarar att de tycker om att arbeta på den aktuella förskolan. Nästan lika stor andel svarar att de är nöjda med det stöd de får från personal på förskolan och med arbetet i stort.

Figur 7.2 Andel rektorer (procent) som svarar *håller med* eller *håller helt med* om följande påståenden. Sverige, Danmark och Finland 2024.

Överlag överensstämmer svaren väl med hur rektorer i grannländerna Danmark och Finland svarar. När det gäller möjligheten att påverka beslut som är viktiga för deras arbete ligger dock rektorer i Sverige och Finland något bättre till jämfört med i Danmark.

Det finns även vissa skillnader mellan länderna när det kommer till förskolepersonalens status i samhället. Det är betydligt lägre andel i Sverige, 20 procent, jämfört med rektorer i Danmark och Finland där 39 respektive 37 procent håller med eller håller helt med om att förskolepersonal har hög status i samhället.

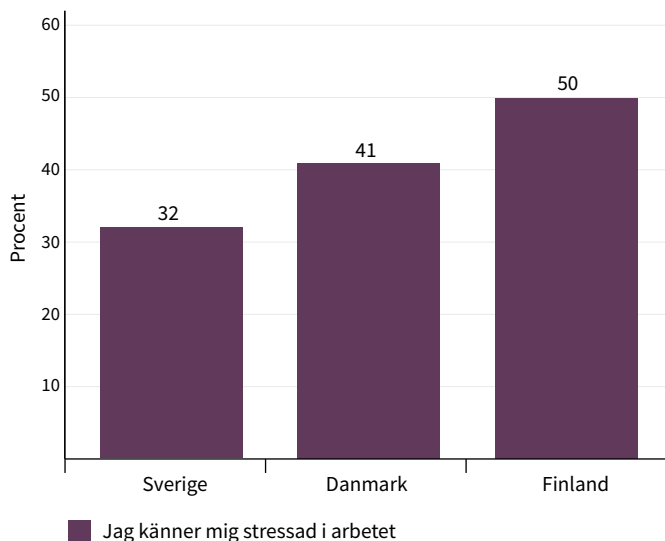
Rektorer i Sverige är mindre stressade

Precis som förskolepersonal får rektorer i Talis svara på frågor om deras upplevda stress i arbetet och vilka arbetsuppgifter som skapar stress.

Figur 7.3 visar andelen rektorer som anger att de är ganska mycket eller mycket stressade i arbetet.

I figur 7.3 framgår att drygt tre av tio svenska rektorer känner sig ganska mycket eller mycket stressade i arbetet. Det är en lägre andel jämfört med Finland, där 50 procent av rektorerna svarar att de är ganska mycket eller mycket stressade, men ligger på samma nivå som i Danmark.

Figur 7.3 Andel rektorer (procent) som håller med *ganska mycket* eller *mycket* om att de är stressade i arbetet. Totalt i Sverige, Danmark och Finland 2024.

Otillräckligt med personal är den vanligaste källan till stress

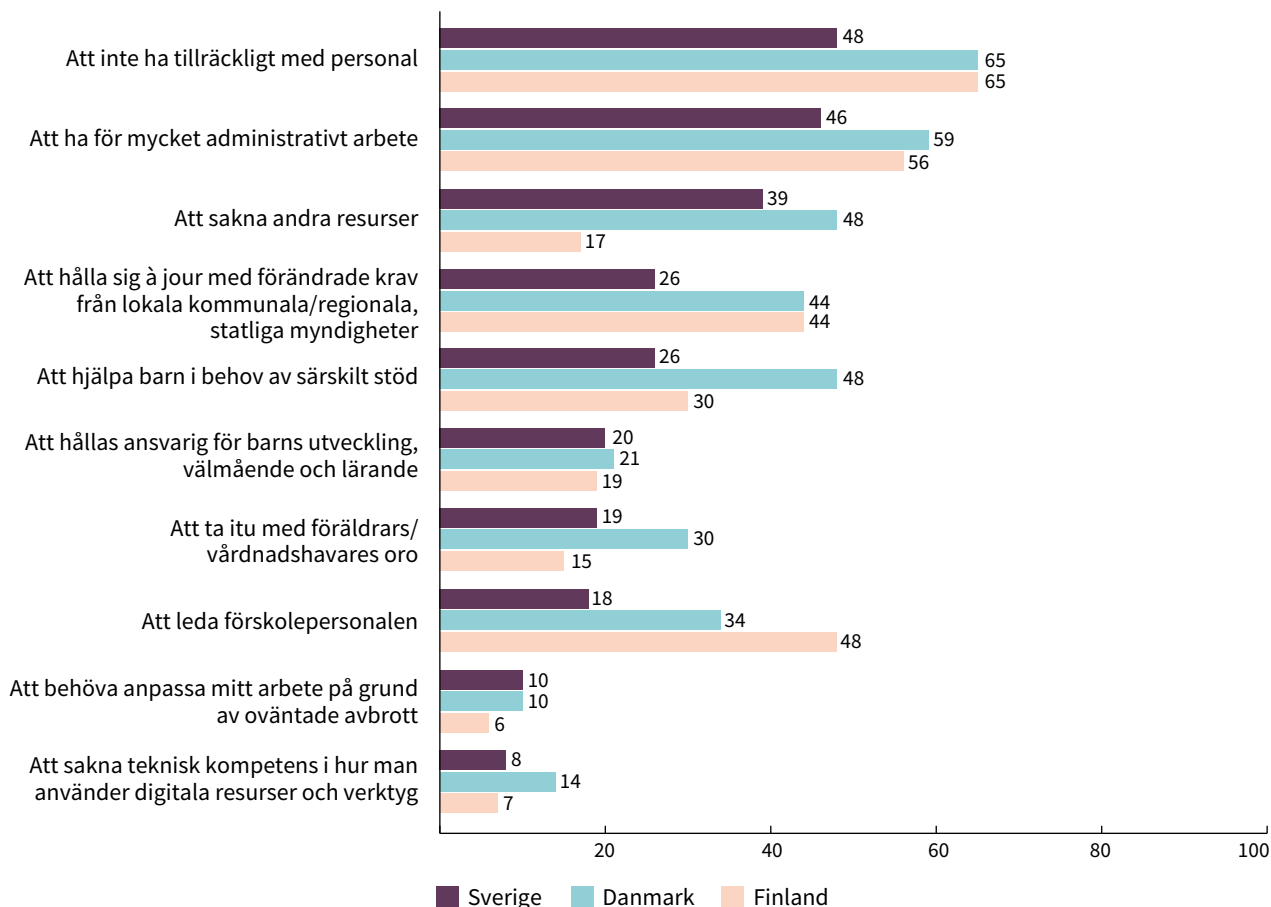
Rektorer i Talis får också ta ställning till i vilken utsträckning olika situationer skapar stress i deras arbete. Figur 7.4 visar andelen rektorer som beskriver att olika situationer skapar ganska mycket eller mycket stress.

Att inte ha tillräckligt med personal är den vanligaste källan till stress bland rektorer i Sverige, Danmark och Finland. Nästan hälften av rektorerna i Sverige svarar att otillräcklig tillgång till personal skapar ganska mycket eller mycket stress i deras arbete.

Nästan en lika stor andel svarar att administration är en källa till stress. Andra vanliga aspekter av arbetet som skapar stress är att sakna resurser, hålla sig à jour med förändrade krav och att hjälpa barn i behov av stöd.

I figur 7.4 ser vi även att det finns vissa skillnader mellan länderna när det gäller vilka situationer som skapar stress. Rektorerna i Sverige upplever till exempel mindre stress än sina kollegor i Danmark och Finland när det gäller otillräcklig tillgång på personal, hålla sig à jour med förändrade krav och att leda förskolepersonalen. Samtidigt känner svenska rektorer betydligt mer stress jämfört med sina finska kollegor när det gäller brist på resurser.

Figur 7.4 Andel rektorer (procent) som svarar att följande situationer skapar *ganska mycket* eller *mycket* stress. Sverige, Danmark och Finland 2024.

KAPITEL 8

Avslutande diskussion

8. Avslutande diskussion

Varje arbetsdag går cirka 110 000 personal och rektorer till förskolan för att ge omsorg och en stimulerande och utvecklande miljö för nära en halv miljon barn.

I Sverige idag är 87 procent av alla barn mellan ett och fem år inskrivna i förskolan.²⁹ Regeringen har som mål att fler barn ska gå i förskolan för att ge bättre förutsättningar för deras utveckling och lärande samt för att minska och motverka den socioekonomiska segregationen i samhället. Förskolan ses som en grund för ett livslångt lärande och forskning visar att den har positiva effekter på alla barns utveckling, men särskilt för barn från socioekonomiskt utsatta miljöer.³⁰

Men hur ser yrkesvardagen och arbetsmiljön ut för förskolepersonalen – den viktigaste resursen i förskolan? I den här avslutande diskussionen lyfter vi de största utmaningarna i förskolepersonals och rektors yrkesvardag och arbetsmiljö som vi ser utifrån Talis förskolan 2024.

Förskolepersonalen trivs i stort med sitt yrke

De som arbetar inom förskolan tycker om sitt arbete. Talis visar att i Sverige, Danmark och Finland är det nio av tio av förskolepersonalen som uppskattar sitt yrke, och många skulle igen välja att arbeta inom förskolan om de fick göra om sitt yrkesval. De flesta av förskolepersonalen som arbetar i barngrupper i alla tre länder känner sig uppskattade av både barn och vårdnadshavare och de känner i huvudsak stöd från sin rektor, samt samarbetar i hög grad med sina kollegor. Samtidigt möter förskolepersonal stora utmaningar i yrket.

Talis visar på hög stressnivå hos svensk förskolepersonal

I Talis svarar nära fem av tio av den svenska förskolepersonalen att de är ganska mycket eller mycket stressade i arbetet, och bland förskollärare är det mer än hälften. Tre av tio av förskolepersonalen svarar att det är troligt eller mycket troligt att man inom fem år lämnat sitt arbete för att återhämta sig från till exempel stress, depression eller utbrändhet.

Personalens stressnivå skiljer sig åt mellan länderna och förskolepersonal i Danmark upplever mer stress och personal i Finland mindre stress än i Sverige.

Många barn i barngruppen stressar den svenska förskolepersonalen

I Talis uppger den svenska förskolepersonalen att det som stressar mest är att ha för många barn i barngruppen, strax före att behöva täcka upp för frånvarande kollegor. Det stressar att inte ha tid att dokumentera barnens utveckling eller tid förbereda barnens aktiviteter. Även om Talis visar att de barngrupper som den svenska förskolepersonalen arbetar i, i genomsnitt är mindre jämfört med för de danska och finska kollegorna, så är antalet barn per personal något högre i Sverige.

Svensk förskolepersonal möter fler barn med olika bakgrund och arbetar i högre grad med olika undervisningsstrategier

Vi ser i Talis att svensk förskolepersonal i högre grad än de danska och finska kollegorna upplever att de möter barn som har olika bakgrund. Studier har visat att när barn med olika bakgrund möter varandra i förskolan så är det positivt för senare skolresultat, särskilt för barn med mindre gynnsam bakgrund, samtidigt som det inte missgynnar andra barn. Men heterogena grupper kan vara utmanande för personalen.³¹

Vi ser att förskolepersonalen i Sverige använder sig av olika undervisningsstrategier, såsom att utgå från barnens intressen och anpassa aktiviteter utifrån barnens behov, i högre grad än personalen i Danmark och Finland. Svensk förskolepersonal arbetar också mer med olika strategier för att stötta språk- och matematikutveckling hos barnen på förskolan jämfört med sina danska och finska kollegor.

Talis visar även att det i Sverige finns få skillnader mellan personalkategorierna förskollärare och barnskötare eller resurspersonal, hur man fördelar sin tid mellan olika arbetsuppgifter under en vecka på förskolan.

29. Skolverket (2025a).

30. Proposition 2021/22:132.

31. Skolverket (2025c).

Det är många som ser det som troligt att de lämnat yrket inom fem år

Även om många förskolepersonal trivs med sitt yrke svarar fyra av tio förskolepersonal i Sverige att det är troligt eller mycket troligt att man inom fem år har lämnat sitt arbete på förskolan och även förskolesektorn helt.

Skolverkets lärarprognos har också visat att förskollärare som väljer att lämna yrket har ökat över tid och att det är en högre andel förskollärare som lämnar förskolan för arbete i andra skolformer eller utanför skolväsendet jämfört med andra skolformer.³² Resultat från Talis pekar alltså i samma riktning och visar även att Sverige sticker ut jämfört med Danmark och Finland, med en större andel personal i förskolan som ser det som troligt att de kommer att lämna yrket inom fem år.

Brist på personal stressar svenska rektorer

Även om stressnivån är hög hos svensk förskolepersonal så är den lägre hos rektorerna, tre av tio rektorer svarar att de är ganska mycket eller mycket stressade. Det är en lägre nivå jämfört med rektorer i Danmark och Finland och det som stressar de svenska rektorerna mest är att inte ha tillräckligt med förskolepersonal.

Brist på personal kan uppstå genom till exempel personalens omsättning eller sjukskrivning. När det gäller sjukskriven personal så svarar svenska rektorer i Talis att det förekommer i högre grad jämfört med Danmark men på samma nivå i jämförelse med Finland.

Det finns ett behov av att förbättra arbetsmiljön i förskolan

Sverige ligger i topp när det gäller investeringar i förskolan och är ett av få länder som garanterar varje barn en förskoleplats direkt efter föräldraledigheten.³³ Den fysiska miljön på svenska förskolor är också bra, enligt rektorer i Talis, och både förskolepersonal och rektorer i Sverige uppger i hög grad trivsel med arbetet.

Samtidigt ser vi utifrån resultatet i Talis att det finns utmaningar i förskolepersonalens arbetsmiljö med hög stress och brist på personal. Utmaningarna i arbetsmiljön har uppmärksammats även i andra studier. Arbetsmiljöverket har publicerat flera rapporter som visar en ohälsosam arbetsbelastning inom bland annat förskolan och där man ser ett tydligt samband med hälsoproblem.³⁴ Försäkringskassan har även under många år i sin statistik lyft fram höga sjukskrivningar inom skola, vård och omsorg. Slutligen har Skolverket i sin lärarprognos pekat ut förskollärare som en läraryrkategori där det finns en särskild brist på behöriga – trots kraftigt sjunkande barnkullar – delvis på grund av att många lämnar yrket i förtid.

Förskolepersonalen är förskolans viktigaste resurs. Skolverket har tidigare visat att förskolor med en högre andel barn med låg socioekonomisk bakgrund och en högre andel barn med utländsk bakgrund har i genomsnitt något färre barn per personal. Samtidigt har dessa förskolor färre personal med förskolläraryrket.³⁵ För att den svenska förskolan ska kunna vara den plats där grunden läggs för ett livslångt lärande hos alla barn, oavsett förutsättningar, är det av vikt att arbetet fortsätter för en hög kvalitet och förbättrad arbetsmiljö för personalen.

32. Skolverket (2025b).

33. Eurydice.org (2025).

34. Se till exempel Arbetsmiljöverket.se (2025).

35. Skolverket (2025c).

Referenser

Arbetsmiljöverket.se (2025). *Fokus på för hög arbetsbelastning*.

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/rapporter/fokus-pa-for-hog-arbetsbelastning.pdf>. Hämtad: 2025-11-11.

Eurydice.eu (2025). *Key data on early childhood education and care in Europe*.

European Commission: European Education and Culture Executive Agency Report.

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/key-data-early-childhood-education-and-care-europe-2025>. Hämtad 2025-11-04.

Läroplan för förskolan, Lpfö18 reviderad 2025. (SKOLFS 2025:23).

OECD.org (2025a). *Starting Strong Teaching and Learning International Survey*.

<https://www.oecd.org/en/about/projects/starting-strong-talis.html>.

Hämtad: 2025-11-04.

OECD.org (2025b). *TALIS Starting Strong 2024 Conceptual Framework*.

https://www.oecd.org/en/publications/talis-starting-strong-2024-conceptual-framework_f49228be-en.html. Hämtad: 2025-11-04.

OECD.org (2025c). *Strengthening early childhood education and care*.

Results from TALIS Starting Strong. <https://www.oecd.org/en/about/projects/starting-strong-talis.html#publications>.

Hämtad 2025-11-14.

Proposition 2021/22:132. *Förskola för fler barn*.

Skolverket (2025a). *Barn och personal i förskola*. Beskrivande statistik,

diarienummer 2025:1186.

Skolverket (2025b). *Läraryrket 2024*. Rapport 2025:2.

Skolverket (2025c). *Segregation och likvärdighet i förskolan*. Rapport 2025:5.

Skolverket (2025d). *Talis 2024 En studie om lärares och rektorers arbete i*

årskurs 7-9. Rapport 2025:21.

Skolverket.se (2025a). *Internationella studier*.

<https://www.skolverket.se/statistik-och-utvarderingar/internationella-studier>.

Hämtad: 2025-11-04.

Skolverket.se (2025b). *Krav för att få anställning*.

<https://www.skolverket.se/kompetensutveckling/legitimation/regler-och-krav-for-legitimation/krav-for-att-fa-anstallning>. Hämtad 2025-11-10

Skolverket.se (2025c). *Så fungerar internationella urvalsstudier*.

<https://www.skolverket.se/statistik-och-utvarderingar/internationella-studier/sa-fungerar-internationella-urvalsstudier>.

Hämtad: 2025-11-04.

Skolverket

www.skolverket.se